

NÉBIH

Erdészeti Igazgatóság
Erdőtervezési és Természetvédelmi Osztály
1023 Budapest, Frankel Leó utca 42-44.

KECSKEMÉTI ERDŐTERVEZÉSI KÖRZET KÖZJÓLÉTI FEJLESZTÉSI TERVE

2 0 1 4

Tervező: Szamosfalvi Károly

Osztályvezető: Czirok István

Igazgató: Wisnovszky Károly

Veszprém, 2014. szeptember

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezető.....	3
2. Az erdő igénybevételének, látogatásának általános szabályai.....	4
3. A körzet erdőterületének állapota és kezelésének közjóléti vonatkozásai	6
4. A körzet közjóléti szempontú vizsgálata.....	10
4.1. A körzet erdőterületeinek látogatottsága, idegenforgalmi adatok.....	10
4.2. A közjóléti tevékenység általános értékelése.....	11
4.3. Közjóléti létesítmények.....	12
4.3.1. Meglévő közjóléti létesítmények.....	13
4.3.2. Tervezett új közjóléti létesítmények.....	35
4.3.3. Megszűnt közjóléti létesítmények.....	37
4.4. Közjóléti feltártság	37
4.4.1. Turistautak.....	38
4.4.2. Tematikus nyomvonalak	38
4.4.3. Kerékpáros nyomvonalak.....	39
4.4.4. Lovastúra nyomvonalak	40
4.5. Egyéb lényeges turisztikai adottságok	40
5. Erdészeti közjóléti fejlesztési program	41
5.1. A turizmus fogalma, erdőt érintő formái.....	41
5.2. A Körzet erdészeti közjóléti fejlesztése.....	42
5.2.1. Általános fejlesztési célok.....	42
5.2.2. A körzetre vonatkozó általános közjóléti javaslatok.....	43
5.2.3. Közjóléti létesítmények fejlesztési javaslatai.....	44
5.2.4. Közjóléti feltáró-hálózat fejlesztési javaslatai.....	46
5.2.4.1. Turistautak.....	47
5.2.4.2. Tematikus nyomvonalak.....	48
5.2.4.3. Kerékpáros nyomvonalak	49
5.2.4.4. Lovastúra nyomvonalak.....	50
5.2.5. Az erdőgazdálkodás közjóléti szempontú változtatásainak javaslata	51

1. Bevezető

*Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (továbbiakban: Evt.) 37. § (2) bekezdése szerint az erdők és az erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületek közjóléti funkciójának fejlesztése és összehangolása érdekében erdőtervezési körzetenként **közjóléti fejlesztési tervet** kell készíteni.*

Az erdők közjóléti szerepe nem csupán az erdő látogatásához és a szabadidő eltöltéséhez szükséges feltételek megteremtését jelenti, amely a közjóléti tevékenység által válik valóra, hanem az erdei közjólét az erdő társadalmi (közösségi) jólétben betöltött szerepét is, amely az emberi léthez méltó feltételek fenntartásához járul hozzá egyre jelentősebb mértékben.

Az erdő a legmagasabb szervezetségi szintű szárazföldi ökoszisztéma, amely az általánosan ismert szénmegkötő, oxigéntermelő tulajdonságai mellett a természet számtalan olyan elemének biztosítja az életfeltételeit, amelyek eltűnése nehezen megjósolható folyamatok kiindulása lehet. Emellett az erdő védi többek között a vízbázisokat, a településeket, utakat, csökkenti az eróziót és nem utolsósorban nyersanyagot termel és munkahelyeket teremt, amelynek egyre nagyobb szerepe lesz a vidék lakosság-megtartó erejében. Ennek a társadalmi szerepvállalásnak csak egyik szegmensével, az erdőben végzett közjóléti tevékenységgel foglalkozunk kiemelten a Kecskeméti erdőtervezési körzet közjóléti fejlesztési tervében.

A közjóléti fejlesztési terv a társadalom számára tájékoztatást ad a körzet közjóléti állapotáról és az érintettekkel egyeztetett közjóléti fejlesztések erdészeti hatáság által javasolt irányairól. Közjóléti szempontból vizsgálja és értékeli a körzet erdőállományát, annak kezelését és a jelenlegi közjóléti tevékenységet. Meghatározza a közjóléti fejlesztési programot, javaslatot tesz a meglévő közjóléti létesítmények fejlesztésére vagy felszámolására, illetve újak létesítésére.

2. Az erdő igénybevételének, látogatásának általános szabályai

Az alábbiakban az erdőben elhelyezett/tervezett közjóléti létesítményekkel és az erdő látogatásával kapcsolatos jelenleg hatályos **általános szabályozást** foglaljuk össze az Evt. és annak végrehajtásáról kiadott 153/2009 (XI. 13.) FVM rendelet (továbbiakban: Vhr.) alapján.

Az **erdei közjóléti létesítmények** erdei közjóléti berendezések elhelyezésével kialakított *erdészeti létesítmények*¹, amelyek a látogatók rekreációját, szabadidejük eltöltését, ismereteik gyarapítását szolgálják. Közjóléti létesítmény létesítéséhez, bővítéséhez az erdészeti hatóság engedélye szükséges. Közjóléti berendezések létesítése az *erdő igénybevételének*² minősül. A Vhr. 3/A. § (1) bekezdése azonban négy közjóléti berendezés (pad, erdei bútor garnitúra, tájékoztató tábla, tűzrakóhely) esetében lehetőséget biztosít bejelentés alapján történő létesítésre, így ezen berendezések esetében nincs szükség az erdészeti hatóság engedélyére, így az erdő igénybevételére vonatkozó eljárás lefolytatására sem. Az Evt. szerint néhány kivételtől eltekintve **kizárólag a közérdekkel összhangban**, közcélok megvalósítása érdekében lehet erdőterületet igénybe venni.

Az *erdőben*³ és az *erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületeken*⁴ elhelyezett közjóléti létesítményekről az erdészeti hatóság nyilvántartást vezet. Az erdészeti hatóság közjóléti nyilvántartása egyben alapját képezi a közjóléti létesítmények támogatásának, ezért is fontos, hogy minden létesítmény bekerüljön a nyilvántartásba és a létesítmény állapotában bekövetkező változások (pl. területváltozás, berendezések darabszámának változása stb.) bejelentésre és átvezetésre kerüljenek.

Aki az erdőben nem erdőgazdálkodással összefüggő tevékenység céljából tartózkodik az Evt. megfogalmazása szerint az **erdő látogatójának**⁵ minősül.

Másként rendelkező jogszabály (pl. természetvédelmi, honvédelmi stb.), vagy időlegesen elrendelt korlátozás hiányában, **az erdőben - annak rendeltetésétől függetlenül - üdülés, sportolás és kirándulás céljából gyalogosan, kerékpárral, lóval saját felelősségére bárki tartózkodhat, amit az erdőgazdálkodó túrni köteles. Nem állami, illetve nem helyi önkormányzati tulajdonú erdőben** az erdészeti feltáró hálózat részein kívül **lovagolni, kerékpárral közlekedni tilos**, kivéve, ha az erdő tulajdonosa az erdő tulajdoni jellegét nem jelezte.

Az erdőben, **abban az esetben lehet a megjelölt turistaúton kerékpározni és lovagolni, ha az együttes használat lehetőségét a helyszínen megfelelő jelzésekkel az ott haladók tudomására hozták.** Az együttes használat az erdészeti hatóság engedélyéhez kötött.

Kiépített parkerdei utat lovaglás céljára kizárólag az erre a célra kijelölt szakaszon lehet igénybe venni.

Az erdőben látogatás céljából járművel közlekedni csak az arra kijelölt úton szabad.

¹ Evt. 15. §

² Evt. 77.-82. §

³ Evt. 6. §

⁴ Evt. 13. § (1) alapján: tisztás, rakodó, vadföld, erdei tó, csemetekert, cserjés stb.

⁵ Az erdő látogatásának szabályairól az Evt. 91-96. §-ai rendelkeznek.

Erdőben quaddal, terep-motorkerékpárral, segédmotoros kerékpárral, valamint motorkerékpárral közlekedni tilos.

Az erdő látogatója az erdőben és az erdészeti létesítményekben nem okozhat kárt és csak indokolt esetben zavarhatja mások pihenését vagy az erdőgazdálkodási tevékenységet. **Az erdőgazdálkodó az erdő látogatójától díjat nem kérhet**, azonban ha az erdő látogatója az erdőben kárt okoz, akkor az erdőgazdálkodó jogosult a felmerült kárának megtérítésére. Az erdőgazdálkodó köteles az erdőgazdálkodási tevékenysége során megrongálódott közjóléti létesítményt rendeltetésszerű használatra alkalmassá tenni, eredeti állapotába visszaállítani.

Az erdő látogatásakor az *erdősítés területe* (míg a faállomány átlagosan a két méteres magasságot el nem éri) és az *erdőrezervátum magterülete* csak a kijelölt úton és csak gyalogosan vehető igénybe.

Az erdőben 24 órát meghaladó tartózkodás, sátrazás illetve sportrendezvények szervezése, turistaút és ideiglenes elárusítóhely kialakítása csak az erdőgazdálkodó hozzájárulásával történhet.

Az erdőgazdálkodó **figyelmeztető táblák kihelyezésével**, valamint a helyben szokásos módon **korlátozhatja az erdő látogatását**, amennyiben az a látogató testi épségét vagy az erdőgazdálkodási munkálatokat veszélyeztetné. Az erdő látogatását vadászat időtartamára a vadászatra jogosult is korlátozhatja.

A 2012. évi II. (a szabálysértésről szóló) törvény 193.§ (1) b) bekezdése tiltja természeti és védett természeti területen vagy vadászterületen a kutyák póráz nélküli sétáltatását. Mivel minden erdőterület egyúttal vadászterület is így természetesen ez minden erdőterületre vonatkozik.

Az erdő látogatója csak a kialakított tűzrakó helyen gyújthat tüzet a tűzvédelmi rendelkezések betartásával. **Fokozott tűzveszély⁶ időszakában, a kialakított tűzrakó helyen valamint az erdőn kívül, annak 200 méteres körzetében is tilos tüzet gyújtani.** A tűzgyújtási tilalom idején az erdészeti hatóság korlátozhatja vagy megtilthatja az erdőben való tartózkodást is.

Tilos az erdőben élő fáról, cserjéről lombot, gallyat levágni, mohát gyűjteni. Azonban állami területen – ha más jogszabály nem korlátozza, tiltja (pl. védett faj) – naponta, személyenként legfeljebb 2 kg gomba, vadgyümölcs, gyógynövény (egyéni szükségletet meg nem haladó mennyiség, amely kereskedelmi forgalomba nem hozható) gyűjthető.

Tilos az erdőben és a közforgalom elől elzárt erdei utakon az erdő látogatójának motorfűrész, 0,5 kg-nál nagyobb fejtömegű fejszét, 30 cm-nél hosszabb vágólapú fűrész magánál tartani.

Amennyiben az erdő látogatója az erdőt veszélyeztető vagy károsító cselekményt követ el, az erdészeti szakszemélyzet jogosult az elkövető ellen eljárást kezdeményezni, járművét feltartóztatni, átkutatni.

⁶ A fokozott tűzveszély időszakában elrendelt tűzgyújtási tilalmat és annak feloldását az erdészeti hatóság honlapján, két országos napilapban, a közszolgálati televízióban és rádióban közlik.

Kifogástalan tartalmú fogadótábla a Csalánosi parkerdő bejáratánál

3. A körzet erdőterületének állapota és kezelésének közjóléti vonatkozásai

A fejezetben közjóléti szempontból vizsgáljuk a körzet erdőterületeinek állapotát és az erdőállományok kezelését.

A kecskeméti erdőtervezési körzet Kecskemét és további 11 település teljes közigazgatási területére terjed ki. A körzetet alkotó 12 település közigazgatási területe összesen 114 066 ha.

A körzetben az Országos Erdőállomány Adattár (továbbiakban: Adattár) nyilvántartása szerint 25 487 ha erdőterület található, amely 22,3%-os erdősültségnek felel meg. Az Adattár ezen kívül még 809 ha (az Evt. hatálya alá tartozó) erdőgazdálkodás célját szolgáló un. egyéb részletet tart nyilván a körzet területén. Figyelembe véve, hogy a körzet területe részben a Duna – Tisza-közi Homokhátságon helyezkedik el, illetve magába foglalja a megyeszékhely nagy kiterjedésű belterületét is, az erdővel való ellátottság egyáltalán nem mondható rossznak. A körzetben az erdősültség aránya meghaladja az ország erdősültségének 20,8%-os mértékét.

Az erdőtervezési körzet az alábbi települések területét foglalja magába:

település	közig. terület	lakosságszám	erdőterület	erdősültség
	(ha)	(fő)	(ha)	(%)
Felsőlajos	1141,1	862	242,87	19,1
Fülöpháza	4706,4	841	553,74	11,8
Kecskemét	32257,2	111863	5721,71	17,7
Kerekegyháza	8127,7	6354	1937,68	23,8
Kunbaracs	5510,5	622	3282,48	59,6
Ladánybene	4073,5	1597	1649,09	40,5
Lajosmizse	16465,6	11188	3907,51	23,7
Lakitelek	5466,0	4466	1950,59	35,7
Nyárlőrinc	6636,0	2319	2011,82	30,3
Szentkirály	10189,3	1921	2518,16	24,7
Tiszakécske	13327,3	11553	1539,20	11,5
Városföld	6165,5	2173	172,72	2,8
Összesen:	114066,1	155759	25487,57	22,3

Forrás: KSH Magyarország közigazgatási helységnévkönyve 2013. január 1.; illetve Adattár

Az egyes települések területén belül természetesen jelentős mértékű aránytalanságok jellemzők, hiszen míg a legerdősültebb Kunbaracs község határának 59,6 %-át borítják erdők, addig a legkevesbé erdősült település, Városföld határában az erdősültség mértéke mindössze 2,8 %-os.

Az elmúlt évtizedekben történt erdőtelepítési tevékenység hatásaként 7 település közigazgatási területén az erdőterület aránya meghaladja az országos átlagot és Kecskemét város nagy kiterjedésű külterületi határában is 17 % fölé emelkedett az erdőterület aránya.

A körzet népsűrűsége (137 fő/km²) meghaladja az országos átlag (107 fő/km²) mértékét.

Az 1000 lakosra jutó erdőterület 164 ha, ugyanez az arány országosan 195 ha/1000 fő.

Az erdőtervezési körzet erdőterületének 34,0 %-a (8660 ha) állami tulajdonú, melyből 7720 ha területen a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. gazdálkodik. Országos átlagban az állami tulajdonú területek aránya 55,7 %.

Az erdőtervezési körzetben a magántulajdonban lévő erdőterületek aránya magas (62,8 %). Az országos átlagnak, amely 42,1 % közel a másfélszerese.

A magántulajdonú erdők magas aránya jól mutatja, hogy a mezőgazdasági területek erdősítése az utóbbi évtizedekben a magántulajdonban lévő földterületeken történt. Az elmúlt 10 évben a körzet területén az erdőterület növekedése meghaladta a 2500 ha-t. A magán gazdálkodók száma 950 felett van. Ugyancsak a magántulajdonú erdők magas arányával függ össze az, hogy a rendezetlen gazdálkodási viszonyokkal jellemezhető erdőterület aránya magas (9,9 %), összesen 2520 ha. A rendezetlen gazdálkodási viszonyok ezeknek az erdőterületeknek a kezelési állapotára negatív hatást gyakorolnak, közjóléti hasznosítási értékük is igen alacsony.

Az Evt. szerint az Adattár erdőrészletenként nyilvántartja az erdők **természetességi állapotát**⁷ illetve az idő múlásával kimutatja a természetességi állapotnak a változását. A természetességi állapot a természeti folyamatok és az erdőgazdálkodás együttes hatására kialakult erdőállományt abból a szempontból elemzi, hogy mennyire áll közel az adott termőhelyen kialakulni képes természetes erdőállományokhoz.

⁷ Evt. 7. §

Természetszerű erdők aránya a körzetben jelentéktelen, mindössze 0,5 %-a sorolható ebbe a természetességi kategóriába, ezek jellemzően a körzet területén még megmaradt euraszibériai erdősztyepp tölgyesek. Ezek az erdők a közjóléti hasznosítás szempontjából ideálisak, ha természetvédelmi szempontból a látogatásuk nem korlátozott.

A körzetben találhatók *származék erdők*, amelyek őshonos fajokból állnak, azonban a természetes erdőszerkezet bizonyos részei hiányoznak és jelentős az idegenhonos és az intenzíven terjedő fajok aránya. Közjóléti célú használatra alkalmasak, előfordulási arányuk a körzet területén (7,1%).

A legalacsonyabb természetességi kategóriájú *átmeneti erdők* (11,6%), *kultúrerdők* (71,1%) és *faültetvények* (9,8%) aránya nagyon magas, együttesen 92,5 %, az országos átlag közel kétszerese, amely 47 %.

Erdőállomány alkotó fafajok tekintetében nem nagyon sokszínű a körzet erdőképe. A körzet területén a nem túl változatos termőhelyi viszonyokból fakadóan az erdők faállomány viszonyai is meglehetősen egyhangú képet mutatnak a felületesen szemlélődő erdőjáró számára.

A teljes körzet területén az őshonos fafajok aránya összesen 20,8%. A tölgyek 1,7 %-os a csereken 0,1 %-os, valamint az egyéb kemény lombos fajok 2,7 %-os részarányával találkozunk. A hazai nyarak 16,3 % arányban találhatók meg a körzet területén. A nem őshonos fafajokat tekintve az akácok (46,5 %) a nemes nyarak (13,9 %) és a fenyvesek (18,8 %) együttes területi aránya összesen 79,2 %-ot tesz ki, ami ezeknek a területeknek a közjóléti hasznosíthatósága szempontjából nem mondható kedvezőnek.

Az erdők korosztály megoszlása jól jellemzi a körzet fafajösszetételéből fakadóan is érzékelhető erdőképet. Az erdőállományok korosztály megoszlására az 1-20 év közti állományok dominanciája a jellemző (58,9 %). A 20 – 40 év közötti korosztály aránya is magas (32,8 %). A közjóléti hasznosítás szempontjából kedvezőbb, 40 év feletti erdőállományok területi aránya együttesen 8,3 %. Ezen belül is a 60 évnél is idősebb erdők az összes erdő 1,8 %-át alkotják. Pedig közjóléti hasznosítás szempontjából ezek az idősebb erdők számítanak a legkedvezőbb adottságú erdőknek. Különösen az őshonos fafajú idős erdők a legalkalmasabbak a közjóléti rendeltetésből fakadó elvárások kielégítésére.

A különböző véghasználati- felújítási módok alkalmazása jelentős mértékben befolyásolhatja egy erdő térség közjóléti hasznosíthatóságának minőségét.

Közjóléti szempontból a kedvező erdőképet javíthatja a körzet közjóléti hasznosítású erdőterületeinek **üzemmód**⁸ szerinti megoszlása is, amely meghatározza az alkalmazható erdőfelújítási eljárásokat és a fakitermelés módját. A *folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok* közül a körzet állami tulajdonú védelmi és közjóléti rendeltetésű erdőterületein jelenleg 187 ha faanyagtermelést nem szolgáló erdő van.

Ezek az erdők általában igen értékes élőhelyeket alkotnak, amelyeknél a talaj- és élőhely védelmi szempontok megelőzik a gazdasági érdekeket. Az ide sorolt állományokban a természeti folyamatok szabad érvényesülése a cél. *Szállaló üzemmódban kezelt erdő* a körzet erdőállományainak sajátosságaiból fakadóan nincs.

Többek között az erdők közjóléti funkciójának erősítése érdekében fogalmazta meg az Evt. azt az előírást, amely kötelezi az állami erdőgazdálkodókat a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok alkalmazására. Az **állami tulajdonú, védelmi vagy közjóléti rendeltetésű, természetes, természetsszerű** illetve **származék erdőkben** a jelenlegi körzeti erdőtervezést követően az erdőterületnek **legalább egyötöd részén kell folyamatos erdőborítást biztosítani** (nem lehet vágásos üzemmódot alkalmazni). Ezt az arányt a következő erdőtervezések során tovább kell növelni (egynegyed, majd egyharmad rész).

⁸ Evt. 29.§(1)-(2)

A Kecskeméti Erdőtervezési Körzet területén az állami tulajdonú védelmi vagy közjóléti rendeltetésű erdőterülethől a legkedvezőbb természetességi mutatójú (természetes, természetszerű és származék) erdők 681 ha-t tesznek ki, ami a körzet teljes erdőterületének 2,7 %-a. Az elkövetkező 10 éves ciklusban a 681 ha minimum egy ötödén (136 ha) kell az állami erdőgazdálkodónak folyamatos erdőborítást biztosító erdőkezelési módszereket (üzemmódokat) alkalmaznia. Ez az elvárás magasan teljesül azáltal, hogy a körzeti erdőterv szerint 187 ha tartozik a fenti kategóriába, sőt a következő 20 évre elvárt 25 %-os arányt is meghaladja a 187 ha.

Az erdők kezelésének hosszú távú célját az **elsődleges rendeltetés**⁹ adja meg, amelyet erdőrészletenként kell meghatározni. Az elsődleges rendeltetés mellett további rendeltetések is megadhatók, amelyeket figyelembe kell venni az erdő kezelése során.

A körzet erdeinek elsődleges rendeltetés szerinti megoszlása a következő:

védelmi rendeltetés	2627 ha	10,3%	orsz. átl. 36,3 %
közjóléti rendeltetés	443 ha	1,7%	orsz. átl. 1,1 %
gazdasági rendeltetés.	22417 ha	88,0%	orsz. átl. 62,6 %
	25487 ha	100,0%	

A védelmi elsődleges rendeltetésen belüli megoszlás a következő:

Talajvédelmi	1223 ha	46,6%
Természetvédelmi	968 ha	36,9%
Településvédelmi	171 ha	6,5%
Honvédelmi	80 ha	3,0%
Vízvédelmi	68 ha	2,6%
Natura 2000	49 ha	1,8%
Mezővédő	49 ha	1,9%
Műtárgyvédelmi	12 ha	0,5%
Partvédelmi	7 ha	0,2%
	2627 ha	100,0%

Az erdőtervezési körzet erdeinek 7,4 %-a (1876 ha) a Natura 2000 hálózat része, ebből mindössze 49 hektárnak van Natura 2000 erdő elsődleges rendeltetése.

A közjóléti rendeltetésű erdők Kecskemét, Lakitelek, Kunbaracs, Tiszakécske és Kerekegyháza közigazgatási területén fordulnak elő kisebb-nagyobb tömbökben.

Mivel közjóléti hasznosítás nem csak a közjóléti rendeltetésű erdők területén történik, illetve a közjóléti rendeltetésű erdők is fontos talajvédelmi vagy természetvédelmi funkciót is ellátnak, egyes erdők esetében találkozunk a közjóléti mellett védelmi vagy a védelmi mellett közjóléti rendeltetés bejegyzéssel második helyen.

Az erdők közjóléti használhatóságát befolyásoló környezeti károk (széldöntés, kiterjedt területet érintő rovarkárosítás, stb.) nem érték a közelmúltban a Kecskeméti körzet közjóléti elsődleges rendeltetésű erdőterületeit.

Bár jóval kisebb mértékben, mint az ország többi erdőterületére, de a Kecskeméti erdőtervezési körzet erdeire is jellemző, hogy az erdőben kommunális hulladékot, veszélyes

⁹ Evt. 22-26. §

hulladékfeléket, épített környezettel határos erdőterületeken építési törmeléket, zöldhulladékot helyeznek el a környéken lakók. Az erdészeti közjóléti létesítmények területén a hulladékgyűjtőkön kívül történő szemetelés néhány kivételtől eltekintve nem jellemző jelenség.

4. A körzet közjóléti szempontú vizsgálata

Az erdők közjóléti hasznosítása iránti igény a körzet területén a megyeszékhely nagy népsűrűsége miatt az alföldi térség más területein tapasztaltnál is korábban és fokozottabb mértékben jelentkezett.

Ezt felismerve a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari ZRt és Kecskemét város önkormányzatának jogelődjei már fél évszázaddal ezelőtt elkezdték a városkörnyéki erdők közjóléti célú feltárását. Ennek is köszönhető, hogy ma Kecskemét város közigazgatási területén elhelyezkedő erdőkben 7 db erdészeti közjóléti létesítmény szolgálja a kirándulókat. A körzet további közjóléti létesítményei Lakitelek, Kerekegyháza, Kunbaracs, Fülöpháza határában vannak. A körzet többi településének területén nincsenek közjóléti célú létesítmények.

A kecskeméti közjóléti létesítmények többsége a város nyugati peremén található, ami a nyugati városrész magasabb erdősültségének is köszönhető.

A körzet területén turistaút is összeköti a látnivalók egy részét. A turistajelzéssel ellátott útvonalaknak a hossza egyelőre nem nagy, de remélhető, hogy a feltártság folyamatosan növekszik. A körzetet főként a Ladánybenétől Pusztaszerig vezető **P + és P -** jelzésű, illetve a Lakitelektől Pusztaszerig vezető **P +** jelzésű turistautak, valamint a Kecskemétről a Nyíri erdőn át vezető **Z -** jelzésű turistaút (Kápolnák útja) tárja fel. A körzet területén halad a Leskowsky Albert emlékére létrehívott emléktúra útvonala is.

Jelölt lovas túraútvonal jelenleg a területen nincs, mivel az Evt egyes kivételektől eltekintve lehetővé teszi az erdőben a lovaglást. Erdős környezetben történő lovaglásra a körzet területén mutatkozik igény és a tapasztalatok is azt mutatják, hogy a lovas tanyák környezetében lévő mezei és erdei utakat használják lovaglás céljára. A lovas túraútvonal jelölésének abban az esetben van jelentősége, ha turistaút nyomvonalán vagy megjelölt kerékpárúton, illetve kiépített parkerdei úton vezet, mert ebben az esetben a nyomvonal együttes használatát az erdészeti hatósággal engedélyeztetni kell. A Bejárható Magyarország Program többek között a lovas turizmus fejlesztését is célul tűzi ki, így a jövőben a túralovaglás növekedésével a körzet területén is számolni kell.

A körzet területének keleti szegélyét, Tiszakécske és Lakitelek határában érinti az EuroVelo kerékpárút –hálózat 11. sz. (East Europe Route ; Norvégia-Athén) nyomvonala.

4.1. A körzet erdőterületeinek látogatottsága, idegenforgalmi adatok

Bár az erdők turisztikai célú feltárása régmúlt időkre nyúlik vissza és az ilyen irányú hasznosításnak is hosszú időkre visszavezethető hagyományai vannak, az erdők látogatottságának mértékére vonatkozó mennyiségi adatokkal nem rendelkezünk.

Látogatottságról olyan közjóléti létesítmények estében vannak megbízható adatok, ahol nyilvántartásokat vezetnek (pl. eladott belépőjegyek, regisztráció, eltöltött vendégéjszakák száma stb.).

Ilyen pl. a Kecskeméti Arborétum (ahol a belépés díjtalan, de regisztrálják a látogatókat), amelynek évente átlagosan 60 ezer látogatója van. A megfigyelések szerint a látogatók átlagosan 3 óra időtartamot töltenek az arborétum területén.

Szintén jól mérhető a Vackor Vár Erdészeti Erdei Iskola látogatottsága, ahol az utóbbi 5 év átlagában évente 1480 szállóvendéget regisztráltak, az itt töltött vendégéjszakák számának

átlagos 3570/év, az egynapos programokon részt vevők száma átlagosan 1330 fő/év volt. Az erdei iskola vendégeinek száma fennállása óta meghaladta a 25000 főt.

A tendenciákból az látszik, hogy míg az összes szállóvendég száma az ott töltött vendégéjszakákkal együtt folyamatosan kismértékű csökkenést mutat, addig az egy napos programokon résztvevők száma több mint a duplájára nőtt. Ez egyúttal azt is jelzi, hogy az iskolák és családok anyagi lehetőségeinek beszűkülése miatt a költségigényesebb szolgáltatás igénybevétele mérséklődik, de az ismeretek megszerzésének igénye egyáltalán nem csökken, ami egyértelműen az erdei iskola oktató-nevelő szolgáltatásai színvonalának elismerését jelzi. A Töserdő Kastély évenkénti 900 – 1000 főnyi látogatója is azt igazolja vissza, hogy a szabadidő nyugodt erdei környezetben történő eltöltésére egyre nagyobb az igény (az országos tendenciához hasonlóan) a körzetben is.

4.2. A közjóléti tevékenység általános értékelése

Az erdők közjóléti célú használatának hazánkban nagy hagyományai vannak.

A több mint egy évszázados hagyományokkal rendelkező erdészeti közjóléti fejlesztések elsősorban a hegyvidéki területeken indultak el, de a múlt század hetvenes éveitől az alföldi térségben is egyre több erdészeti közjóléti létesítmény valósult meg (különösen Debrecen, Nyíregyháza és Kecskemét térségében).

A Kecskeméti Erdőtervezési Körzet területén a meglévő közjóléti létesítmények többségükben megfelelően szolgálják a kirándulni, pihenni vágyó turistákat.

A létesítmények állapota a helyenként elmaradó karbantartási munkák, illetve az időközben elvégzett cserék következtében változó, a közjóléti nyilvántartás szerint és a helyszíni vizsgálat alapján megfelelő vagy vegyes állapotúnak tekinthető.

A körzet területének turistautakkal történő feltártsága nem nagyon intenzív, amivel az is együtt jár, hogy az utakat kísérő közjóléti létesítmények pl. pihenőhelyek iránt sem alakultak ki az igények. Pedig az erdei turizmus korosztálytól függetlenül nagyon sok ember számára jelent egészséges kikapcsolódást és az alföldi táj ugyanúgy rejt felfedezésre érdemes szépségeket, mint a hegyvidéki területek. A meglévő közjóléti létesítmények látogatottsága és kihasználtsága a legjobb bizonyíték arra, hogy a fejlesztéseknek van értelme és megfelelő fogadó közönségre számítani lehet. A körzet közjóléti berendezéseinek rendeltetésszerű használata pedig jól mutatja, hogy a körzetben megbecsülik az erdőgazdálkodók által az erdei környezet megismeréséért, az erdős környezetben eltöltött idő kellemesebbé tételéért vállalt áldozatos munkát.

A turistajelzések állapota jónak mondható. Ahol az idők folyamán a jelzések újrafestése időszzerűvé vált ott megújításuk folyamatosan megtörténik, az eligazodást nehezítő hiányosságok kevés helyen tapasztalhatóak. Az egyes helyeken fára szegezett turistajelzések azonban nem nevezhetők példamutatóknak.

A szokásos turistajelzéseken túl újabb túra útvonalat kijelölő jelzésekkel (pl. Mária út, Magyarok útja, Szent Jakab út, Gyöngyök útja jelzései) a körzet területén nem találkozunk.

A tavasztól-őszig terjedő időszakban folyamatosan lehet találkozni az erdőkben turistákkal különösen az erdészeti közjóléti létesítmények környezetében, ezért egyáltalán nem közömbös, hogy az erdőlátogatók a közjóléti berendezéseket milyen állapotban találják, az erdő kezelője milyen természeti környezetet biztosít a szabadidő kellemes eltöltéséhez.

Ahogy az erdő közjóléti szolgáltatásai iránti igény a társadalomban egyre növekszik és a látogatók száma is gyarapodik, fokozott igénybevételnek vannak kitéve a parkerdőkben elhelyezett berendezések. Ez gyorsabb elhasználódást jelent az egyes berendezéstípusok esetében.

A támogatási rendszer közel egy évtizedes szüneteléséből fakadóan a fenntartási munkák évek óta tartó elmaradásának az lett az eredménye, hogy az erdőgazdálkodók nem minden esetben tudják az elvárható színvonalon kielégíteni az erdő közjóléti szolgáltatásai iránt jelentkező igényeket. Az állami és önkormányzati támogatás híján a közjóléti szolgáltatás színvonala leromolhat. 2013-ban az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdei közjóléti létesítmények megvalósításához nyújtandó támogatás (66/2013. VM rendelet) pályázatának kiírásával remélhetőleg új korszak vette kezdetét az erdők közjóléti hasznosításának területén. A 2014 – 2020 közötti uniós költségvetési ciklusban az erdők közjóléti hasznosítását segítő támogatásokra remélhetőleg ismét lesznek bevonható források.

A körzet területén, néhány helyen találkozhatunk a szándékos rongálás példáival, de szerencsére e téren az országos állapotokhoz viszonyítva kedvezőbb a helyzet. A megrongált berendezések látványa visszatetszést kelt az erdei létesítményeket rendeltetésszerűen használó erdőlátogatókban. Az ő érdekükben is fontos a károkozók nyomainak mielőbbi eltüntetése, mivel a látogatók hajlamosak a létesítmény fenntartóját elmarasztaló vélemények megalkotására. Ezzel szemben viszont a rendszeresen visszatérő rongálások eredményezhetik azt, hogy a fenntartó nem tudja vállalni a rendeltetéssel össze nem egyeztethető használatból eredő károk felszámolását és megszünteti a létesítményt.

4.3. Közjóléti létesítmények

Közjóléti létesítményként tartja nyilván az erdészeti igazgatás az erdőben vagy erdős környezetben *közjóléti berendezések* elhelyezésével kialakított, korlátozás nélkül, általában térítésmentesen használható helyszínt, amely a látogatók rekreációját, szabadidejük eltöltését, ismereteik gyarapítását szolgálja.

Közjóléti berendezések a pihenés, a közlekedés, a sport, a játék és az ismeretszerzés célját szolgáló, jobbára természetes anyagokból készült, az erdős környezethez illeszkedő tárgyak, eszközök, építmények.

A kecskeméti körzetben területének nagyságához mérten viszonylag kevés a közjóléti létesítmények száma és azok is öt település (Kecskemét, Kerekegyháza, Kunbaracs, Lakitelek és Fülöpháza) közigazgatási határában helyezkednek el.

A körzetben található 14 db közjóléti létesítmény (melyből három létesítmény csak részben felel meg a közjóléti kritériumnak, mivel nem erdőtervezett területen helyezkedik el, ezért egyéb turisztikai vonzerőként vehető figyelembe) településenkénti eloszlása a következő:

Kecskemét:

Nyíri erdei parkerdő
Vackor Vár Erdészeti Erdei Iskola
Móricz fa emlékhely (*egyéb turisztikai vonzerő*)
Kecskeméti arborétum
Milliomodik hektár emlékerdő
Csalánosi parkerdő
Melinda utcai parkerdő
Ménteleki parkerdő

Kerekegyháza:

Kerekegyházi Farkas erdő

Kunbaracs:

Kunbaracsi parkerdő

Lakitelek:

Tőserdei parkerdő
Tőserdei tanterem, tenispálya
Kontyvirág Erdei Iskola (*egyéb turisztikai vonzerő*)

Fülöpháza:

Naprózsa Erdei Iskola (*egyéb turisztikai vonzerő*)

Az alábbiakban az erdőtervezési körzet területén található, működő közjóléti létesítményeket mutatjuk be.

4.3.1. Meglévő közjóléti létesítmények

1. Nyíri erdei parkerdő

Létesítmény típus:	Erdei kirándulóhely
Elhelyezkedés:	Kecskemét
Terület:	26 ha
Kezelő:	KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. Észak-Kiskunsági Erdészet
Befogadóképesség:	50 fő
Súlypont EOY koordinátái:	X: 689353, Y: 178813

A Nyíri erdei parkerdő Kecskemét-Hetényegyháza határában a Duna-Tisza közének egyik legszebb homokpusztai tölgyes ligeterdejében a nem védett Kecskemét 19 erdőtag területén helyezkedik el. Megközelítése Kecskemétről a 15. és a 29. sz. autóbusz utolsó előtti megállójától 4,2 km gyalogosan, gépkocsival Hetényegyháza felől a településről a Huszka utcán kiérve 3,5 km-es földes úton lehetséges, illetve a Kecskemét – Lajosmizse vasútvonalon a Nagynyír megállótól gyalogosan 1,85 km-es földúton.

A parkerdő része az ezer hektár kiterjedésű Nyíri erdőnek, amelynek legértékesebb része a Mogyorós-tölgyesnek nevezett, homokpusztai tölgyes. A Nyíri erdőből egy 760 hektáros tömb, így a parkerdő is része a Natura 2000 hálózatnak. A parkerdő magába foglalja a Vackor Vár Erdészeti Erdei Iskola (19 ÉP2), a Szulyovszky emlékház (19 ÉP1) és környezetének (19 TI) területét is. A parkerdő egyúttal az erdei iskola terepi bemutató területéül is szolgál. Itt terepgyakorlatokon mutatják be az erdei növény- és állatvilágot, az erdészek munkáját, az erdőgazdálkodást az iskolába ellátogató gyerekeknek.

Az ERTI Erdővédelmi Osztálya által készített tanösvény táblák mentén (1848 m hosszú nyomvonalon végighaladva) a gyerekek megismerhetik az erdő növény-és rovarvilágát, a gombok erdőhöz kötődő életét, a Duna-Tisza-közének földtörténeti koronkénti növényborítottságát, talajszelvény bemutatásával az erdő jelenlegi termőhelyi állapotát stb.

A parkerdő területén nagyon szép idős tölgyek találhatók, amelyek a területre jellemző homokpusztai tölgyesek maradványai. Ebben a környezetben kapott helyet a parkerdő.

A parkerdő a hagyományos erdei közjóléti berendezéseken (padok, tájékoztató táblák, tanösvény, erdei garnitúrák, sportpálya) kívül több – a közjóléthez kapcsolható - létesítményt is magába foglal. A parkerdőben elhelyezkedő Szulyovszky László egykori erdészházában 1848-as emlékkiállítás működik. Környezetében mezőgazdasági eszközök bemutatója, emlékoszlopok, 1848-as emlékliget, az aradi vértanúk emlékére kialakított emlékhely, a Szent Hubertus kápolna található, amely létesítmények a parkerdő látogatóit erdei környezetben emlékeztetik történelmi múltunk eseményeire. A Hubertus kápolna az arborétum közeléből induló Kápolnák útja elnevezésű túraútvonalnak az egyik célpontja.

A parkerdőben elhelyezett berendezéseken nem tapasztalhatók a rendeltetésüknek nem megfelelő használat nyomai. A berendezések állapota a létesítésük időpontjától függően különböző.

Javasolt fejlesztések:

A parkerdő és a benne elhelyezett közjóléti berendezések rendben tartott állapotban vannak, ugyanakkor az időjárás viszontagságainak kitett, fából készült berendezések, valamint emléktáblák, emlékoszlopok többségén nyomot hagyott az idő. Ezeknek a berendezéseknek a javítása aktuálissá vált, illetve egyes közjóléti berendezések cseréje is időszerű. Így az alábbi javaslatokat fogalmazzuk meg:

- A pihenőhelyeken a természetes elhasználódás nyomán előregedett padok és erdei garnitúrák felújítását, vagy cseréjét,
- A tűzrakásra használt helyeken kiépített tűzrakók létesítését,
- Az 1848-as szabadságharc 150. évfordulójának emlékére állított emlékoszlop és közvetlen környezetének felújítását,
- A fa felületekre vésett feliratok felújítását,
- Az 1848-49-es vértanúk patinás emlékkeresztjeinek felújítását,
- A Hubertus kápolna előtti térburkolat megújítását,
- A térhatároló karámkerítés cseréjét,
- A tanösvényen lévő talajszelvény gödör felújítását,
- A magasles faszerkezetének felületkezelését

Ismertető tábla

Szulyovszky erdészház

Az 1848-as szabadságharc emlékoszlopa

Szent Hubertusz kápolna

2. Vackor Vár Erdészeti Erdei Iskola

Létesítmény típus:	Erdői iskola és környezete
Elhelyezkedés:	Kecskemét (Hetényegyháza)
Terület:	1,5 ha
Kezelő:	KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. Észak-Kiskunsági Erdészet
Befogadóképesség:	53 fő
Súlypont EOV koordinátái:	X: 689404, Y: 178680

A tíz éves múltra visszatekintő Vackor Vár Erdészeti Erdei Iskola az ország egyik legszebb erdészeti erdei iskolája. Az iskola dr. Göbölös Antalnak az Állami Erdészeti Szolgálat Kecskeméti Igazgatósága akkori igazgatójának és Sódar Pálnak a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. akkori vezérigazgatójának kezdeményezésére és együttműködésével valósult meg. A létesítmény megépítését a Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium a közjóléti célú fejlesztésekre elkülönített keretéből támogatta. Az épületek terveit Makovecz Imre és tanítványai készítették. Az iskola helyének kiválasztása is a létesítők jó érzékét dicséri.

Az erdei iskola másfél hektáros (19 ÉP2) területét a Kecskemét 19 erdőtag erdőrészei veszik körül. Az erdőtag területe egyúttal az erdei iskola oktatási helyszínéül is funkcionál. Az iskola Kecskemét központjától 15 km-re található, jól megközelíthető gépkocsival Hetényegyházán keresztül, autóbusszal a város központjából a 15. sz. és a 29. sz. járatok utolsó előtti állomásáig, majd onnan 4,2 km-es gyalogos sétával. Megközelíthető továbbá a Lajosmizse- Kecskemét vasútvonal Nagynyír megállójától 1,85 km-es gyalogos sétával.

Az erdei iskola fő célkitűzése a 6-18 év közötti általános iskolás és középiskolás korosztály környezettudatos nevelésének segítése, természettudományos ismereteinek bővítése, identitástudatuk erősítése, természetes erdei környezetben. Az iskola munkáját minősíti, hogy jelentős mértékű a rendszeresen visszatérő iskolák és csoportok száma és ez a jelenlegi szerényebb gazdasági körülmények között is tapasztalható. Az iskola látogatóinak száma az alapítása óta eltelt 10 évben meghaladta a 25000 főt. Az iskola a színvonalas természettudományos oktatáshoz minden korszerű eszközzel felszerelt, és a személyi feltételek is biztosítottak ahhoz, hogy az intézmény betölthesse vállalt küldetését.

Az épület és környezete rendezett, példamutató állapotú, az idős megóvott vadkörtefák természetes magyarázatot adnak az iskola nevének megválasztásához.

Az épületek közvetlen közelében lévő kemencék a kerámiakészítést, a kenyérsütést szolgálják, a szabadtéri épített tűzrakó hely a bográcsos főzés kulturáltan kialakított kelléke.

Az iskola tágabb környezetét jelentő - a Nyíri erdőből kerítéssel leválasztott 26 hektáros - területen vezet a tanösvény, ahol magasles, sportpálya egészíti ki a benti oktatási eszközöket. Ezen a területen a gyerekek a természet megismerésén túl a Nyíri erdészháznál (Szulyovszky erdészház) és annak környezetében megismerkedhetnek a magyar történelem emlékeivel, különösen az 1848-as szabadságharccal és az azt követő eseményekkel.

Az iskola nagyon széleskörű ismeretek átadására vállalkozott pl.: erdészeti ismeretek, gyógynövényismeret, gombaismeret, vadles, csillagászat, tereptan, élő történelemóra, mikroszkópos vizsgálatok, háziállat-tan, környezetvédelem, szelektív hulladékgyűjtés, agyagozás, fafaragás, bőrművesség, szövés, nemezelés, íjászat, kenyérsütés, lovaglás stb.

A nyári szünetekben szervezett táborok (kézműves, nomád, íjász, túlélő, csodaszarvas, „nimródia” vadásztábor, „szín-ész” drámajátszó tábor stb.) rendkívül népszerűek a gyerekek körében, ami az iskola személyzetének felkészültségét és felelősséggel végzett munkáját is dicséri. Az iskolát és környezetét az erdőgazdaság folyamatosan fejleszti. A 2011. évben KEOP támogatással 31 millió Ft összegű infrastrukturális fejlesztést hajtottak végre, a 2013.

évi Erdők Hete rendezvénysorozat keretében pedig egy uniós szabványoknak is megfelelő új játszóvár átadására került sor.

Javasolt fejlesztések:

- Az erdei iskolában a fenntartó az épületek fűtésrendszerének energetikai korszerűsítését tervezi, környezetkímélőbb, költségtakarékosabb megoldással
- Az erdei iskola személygépkocsival történő megközelítése jelenleg Hetényegyháza felől földúton oldható meg. A 3,5 km hosszúságú útszakasz megfelelő stabilizálása és burkolattal való ellátása lehetővé tenné az intézmény bármilyen időjárási viszonyok közt történő biztonságos megközelítését, ezért a burkolt út kiépítését javasoljuk
- Az iskolai oktatás terepi helyszínét is jelentő tanösvény 1848 m-es nyomvonalán fakéreg örleménnyel történő járőfelület javítást javaslunk

Vackor Vár Erdészeti Erdei Iskola és környezete

3. Móricz fa emlékhely

Létesítmény típus: *Nem besorolható*
Elhelyezkedés: Kecskemét
Terület: 0,1 ha
Kezelő: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata
Befogadóképesség: 4 fő
Súlypont EOV koordinátái: X: 691752, Y: 177168

Mivel nem erdőtervezett területen helyezkedik el, így a hagyományosan vett közjóléti létesítmény kategóriába közvetlenül nem sorolható, turisztikai vonzerőként nyilvántartott létesítmény.

A Móricz fa emlékhely természetvédelmi, erdészeti és kultúrtörténeti értékek megőrzését is megtestesíti. Az emlékhely a közigazgatásilag Kecskeméthez tartozó Hetényegyháza belterületének határán a zöld turistajelzés mentén található. Megközelíthető Hetényegyházáról a Helikon utcából, illetve a Lajosmizse- Kecskemét vasútvonal Hetényegyháza megállójától északi irányban 300 méterre.

A fa mellett halad el a **Z** - jelzésű turistaút, amely az arborétumtól Ócsáig több egyházi emlékhelyet is érint (Kápolnák útja).

A Móricz fa történetéhez tartozik, hogy Móricz Zsigmond a Kisnyíri erdőben 1935-ben 1 katasztrális hold földet vásárolt azzal a szándékkal, hogy Magyar Helikon névvel egy irodalmi társaságot alapít. Később, 1941-ben lánya nevére megvásárolta a határ legmagasabb, erdei fákkal borított legszebb buckáját. A Kisnyíri erdő egykori állományalkotó fái közül csak ez, a Móricz Zsigmond által megvásárolt parcellában lévő tölgy maradt meg.

A fát a Bács-Kiskun Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága 1979-ben helyi jelentőségű védett természeti értékke nyilvánította, amelyről 2002-ben Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata is hasonlóképpen rendelkezett önkormányzati rendeletében.

A 30 m magas 2 m átmérőjű 150 éves tölgyet 2006. év tavaszán egy erős szélvihar kidöntötte. A fa anyagából készült Móricz Zsigmond mellszobra, amely a hetényegyházi általános iskolában lett kiállítva.

Az egykori fa helyén csak a fa törzsének egy darabja maradt. A törzs metszetére a környékhez köthető neves eseményeket jelölő réztáblák kerültek az adott évszámot jelölő évgyűrűkhöz.

A fa pótlására annak makkjából nevelt csemeték telepítését végezte el az önkormányzat a kidőlt törzs melletti területen.

A nevezetes fa történetét egy a helyszínre kihelyezett információs tábla ismerteti. A tábla információ tartalma teljes mértékben megfelelő. A területen egy támlás pad szolgálja az ide látogatók kényelmét, állapota megfelelő.

A terület kaszálását az önkormányzat rendszeresen elvégezteti.

Javasolt fejlesztések:

- Az emlékfát magába foglaló terület egy magántulajdonú ingatlanok közé szorult terület, amelyen kezd megjelenni az akác. A pótlásra a Móricz fa makkjaiból nevelt magonc csemeték jelenleg egy fa árnyalásában nevelkednek.
Javaslom az akácok visszaszorítását a területről, a terület határai mentén cserjeszegély kialakítását, a tölgy csemeték növekedésével párhuzamosan az árnyaló osterfa kivágását. Bár meglehetősen gondos munkát igényel, de egy tölgy – hazai nyár – vadrörte fajokból emlékliget kialakítását javaslom, melynek központi részén a Móricz fa makkjából nevelt utódok állnak
- A fa évgyűrűihez hozzárendelt évszám és események jó ötletét megtartva szerencsésebb volna a jelenlegi információs tábla hátoldalán a fatörzsről készített fotón is bemutatni az eseményeket. Továbbá az emlékfá könnyebb fellelhetősége érdekében Hetényegyháza belterületén néhány irányító tábla elhelyezését is javaslom.

Ismertető tábla mintaszerű tartalommal és a fa törzsének megmaradt részlete

4. Kecskeméti arborétum

Létesítmény típus: Bemutatóhely, park
 Elhelyezkedés: Kecskemét
 Terület: 62 ha
 Kezelő: KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. Észak-Kiskunsági Erdészete
 Befogadóképesség: 150 fő
 Súlypont EOV koordinátái: X: 696022, Y: 174755

Az arborétum Kecskemét város északnyugati részén a város belterületének közvetlen határán helyezkedik el, az 59; 60; 61; 62 kísérleti elsődleges rendeltetésű erdőtagok területén. A terület nem védett és nem része a Natura 2000 hálózatnak.

A létesítmény ideális elhelyezkedésű közlekedési szempontból is. Megközelíthető személygépkocsival és a város központjából a 14. sz. és a 29. sz. autóbusszjáráttal.

Létesítése a múlt század 80-as éveire nyúlik vissza, amikor három Bedő-díjas erdőmérnök összefogásaként létrejött a dendrológiai gyűjtemény. Dr. Göbölös Antal kezdeményezésére Mészöly Győző tervei alapján a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. jogelődjének közreműködésével, Ván László irányítása mellett 1986-ban megkezdődött az arborétum növényállományának telepítése, majd azt követően a látogatók fogadását és kényelmét szolgáló közjóléti berendezések (sétaösvények, padok, asztalok, tanösvény táblák, védőház, tornapálya, fából épített játszótér, kilátó) telepítésére is sor került. Bár egy arborétum életében a létesítését követő első negyedszázadnyi idő nem elég ahhoz, hogy idős, méretes fákat lehessen bemutatni, mégis az elmúlt 28 év alatt a növényállomány megerősödött, a gondos kezelés hatására példaértékű módon bemutatásra alkalmas állapotok alakultak ki. Különösen kiemelendő, hogy ez az arborétum a szakszerű és lelkiismeretes munkavégzés eredményeként a Duna-Tisza-közi Homokhátságnak ezen a szélsőséges termőhelyi adottságokkal rendelkező területén jött létre. Az arborétum a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. Észak-Kiskunsági Erdészetének kezelésében rendkívül hatékonyan és példamutatóan működik.

Az arborétum központi (25 hektáros) területén az összesen 4,1 km hosszúságú 14 tematikus ösvényt végigsétálva rendszertani csoportosításban közel ezer fa - és cserjefajjal ismerkedhet meg a látogató, amit a tematikus csoportosítást bemutató ismertető táblák is segítenek.

Az arborétum azonban nem csak egy dendrológiai gyűjtemény bemutatóhelye, hanem annak szerves részét képezik a területén elhelyezkedő kultúrtörténeti - és egyháztörténeti értékek (a középkori alapokon 1718-ban újjáépült műemlék Mária kápolna, kálvária, Magyar Szentek

Szoborsétánya, szabadtéri oltár), továbbá az arborétum területén helyet kapott az alföldfásítás úttörőjeként számon tartott Kaán Károly erdőmérnök tiszteletére állított emlékkő is.

Az arborétum élőfa gyűjteményét évente mintegy hatvan ezren keresik fel a környékből és az ország távolabbi vidékeiről ide érkező látogatók. A díjmentesen látogatható arborétum óvodások, iskoláscsoportok, szakemberek és a helyi városlakók kedvelt kirándulóhelye. Szervezett csoportok részére szakvezetést is biztosít az arborétum kezelője és a gyűjtemény egyúttal a Vackor Vár Erdei Iskola egyik oktatási helyszíne is.

Az arborétum területén haladó ösvények mentén található (az ERTI Erdővédelmi Osztálya által készített) tanösvény táblák bemutatják az arborétum területének változatos talajviszonyait, az erdei életközösség bonyolult rendszerét, az erdőhöz kötődő állatfajoknak az erdő életében betöltött szerepét.

Az arborétum évente hagyományosan ismétlődő programjaival (Nagypénteki keresztút az arborétumban, Virágzó tavasz-túra, Madarak és fák napja, Fülemülék éjszakája, Mediterrán séta, Erdők Hete) beépült Kecskemét város és környékének kulturális programkínálatába is.

Ezáltal az arborétum fontos szerepet tölt be az ismeretterjesztés, a környezettudatos ifjúságnevelés területén, valamint az identitástudat erősítésében egyaránt.

Az arborétum közeléből indul a Kápolnák útja elnevezésű (Z- jelzésű) túraútvonal, amely érinti az arborétum Mária kápolnáját is.

Az arborétum területén elhelyezett közjóléti berendezések állapota megfelelőnek mondható, ami köszönhető a fenntartó gondos munkájának és annak is, hogy a látogatók kulturált módon használják a területen található berendezéseket.

Az arborétum területéről egyelőre hiányoznak a növények nevét és származási helyét jelölő - arborétumokban és növénygyűjteményekben szokásos - ismertető táblák, melyeknek pótlása a következő időszak feladata. A látogatók hiányolják az arborétum területén egykor felállított kilátót, amelyet balesetveszélyes állapota miatt le kellett bontani.

Mindezek mellett a 62 hektár kiterjedésű arborétum területén folyamatosan jelentkeznek fenntartási és fejlesztési feladatok, pontosan azért, hogy az ismeretek bővítésében, a kulturált szabadidő eltöltésében vállalt szerepét a kor, változó elvárásaihoz alkalmazkodva megfelelő színvonalon tudja biztosítani.

Javasolt fejlesztések:

- Az elbontott (a látogatók által nagyon hiányolt) kilátó helyett új kilátó építése, amit a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. a legelső ütemben szeretne megvalósítani.
- A növénygyűjtemény fajgazdagságának gyarapítása céljából további növényanyag beszerzése
- A növények nevét és származási helyét jelölő szabvány táblák beszerzése
- A meglévő játszótér újabb erdei játszószerekkel történő kibővítése, valamint fogyatékkal élő gyerekek számára használható játszóeszközökkel történő kiegészítése
- A meglévő tornapálya eszközeinek felújítása és továbbfejlesztése
- Az ismeretterjesztést a kor megnövekedett elvárásaihoz igazodóan magas minőségű, a környezettudatos nevelést színvonalasan szolgáló látogatóközpont létesítése (benne kiállító és bemutatótermekkel).
- Új kerékpártároló, padok, asztalok, hulladékgyűjtők létesítése

Bejárati kapuzat

Mária kápolna

Arborétum részlet

Magyar Szentek Szoborsétánya

5. Milliomodik hektár emlékerdő

Létesítmény típus:	Erdei kirándulólhely
Elhelyezkedés:	Kecskemét
Terület:	3,7 ha
Kezelő:	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata
Befogadóképesség:	50 fő
Súlypont EOV koordinátái:	X: 697422, Y: 174261

A milliomodik hektár parkerdő eredete 1975-re nyúlik vissza. Ebben az évben történt meg ugyanis hazánk területén a II. világháborút követő 30 éves időszak alatt az egymilliomodik hektár erdőfelújítás és erdőtelepítés. Ennek emlékére ekkor telepítették el a közel 4 hektáros területre az emlékpark növényállományát. A parkerdő a 375 J erdőrészlet területén található a város szabadidős övezetében. Nem védett és nem része a Natura 2000 hálózatnak. Megközelíthető a belvárosból a Széchenyi városrészbe közlekedő autóbuszokkal.

A sűrűn lakott Széchenyi városrészben kiemelkedő szerepe van ennek az erdőfoltnak, amely nagyvárosi körülményekhez viszonyítva belterületen nem is tekinthető kicsinek és szervesen kapcsolódik a Széktói szabadidőparkhoz, az arborétum fásított területeihez, valamint szerepe van a városrész mikroklimájának javításában is. Az erdőterület közjóléti fejlesztésére 28 évvel a telepítést követően került sor az Állami Erdészeti Szolgálat és Kecskemét város

polgármesterének megállapodása nyomán. Az erdőterületen az addig elmaradt állománykezelési munkák miatt megtelepedtek a hajléktalanok, az erdő átjárhatóságának nem voltak meg a feltételei. Az elkészített közjóléti fejlesztési terv szerint elvégzett erdőállománykezelési munkák, valamint a közjóléti berendezések elhelyezése után az erdőterület a városrész kedvelt, sokak által látogatott zöldfelületi létesítményévé vált.

Az emlékerdő centrumában lévő 375 TI jelű tisztáson, egy kötömbön emléktábla jelzi, hogy a parkerdő a milliommodik hektár erdősítés megvalósulásának alkalmából létesült. Elkészült az erdő sétaút hálózata, tornaösvény, a parkerdőbe bevezető utak kezdő szakaszán térképes táblák, a belső feltáró hálózat mentén az Alföld fásítását, az őshonos vegetációt, az Alföld és az erdő kapcsolatát ismertető nagyméretű információs táblák kihelyezésére került sor.

A parkerdőben a 700 m hosszban kialakított tanösvényen és a versek ösvényén, 25 táblán megismerheti a látogató az alföldfásítás történetét, az erdei életközösség élővilágát, illetve az erdő és az irodalom kapcsolatát jelképező művekből találnak idézeteket a parkerdő látogatói. A hosszabb időtöltést, pihenést a kihelyezett parkerdei garnitúrák, támlás padok szolgálják. Az erdőt a közforgalmú utakkal és parkolóval határolt szegélyén 480 méter hosszban térhatároló oszlopsor és fából készült korlát határolja le és előzi meg az illegális behajtást és parkolást.

Összességében a parkerdő közjóléti állapotáról megállapítható, hogy gondosan kivitelezett és karbantartott, közjóléti berendezésekkel bőségesen ellátott. A közjóléti berendezések szándékos rongálására is lehet sajnos példákat találni (padok, táblák, hulladékgyűjtők), ami a fenntartó számára a rendeltetésszerű használatból fakadó fenntartási munkákon felül plusz terheket jelent. A város vezetése felismerve a város belterületén elhelyezkedő kondicionáló zöldfelület jelentőségét a parkerdő állagának magas színvonalú megőrzésére folyamatosan törekszik.

Javasolt fejlesztések:

- A parkerdőt feltáró sétaösvények nyomvonalán a járófelület természetközeli anyaggal (pl. kéregörlemény) történő javítása
- A megrongálódott információs táblák, padok, hulladékgyűjtők, fából készült térhatároló elemek megújítása
- Az időjárás által megviselt, fából készült berendezések felületkezelése

Pihenőhely a parkerdőben

Emlékkő

A parkerdő 25 ismertető táblájának egyike

Sétány pihenőpadokkal

6. Csalánosi parkerdő

Létesítmény típus:	Erdei kirándulólhely
Elhelyezkedés:	Kecskemét
Terület:	164 ha
Kezelők:	KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. Észak-Kiskunsági Erdészet, illetve Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata
Befogadóképesség:	200 fő
Súlypont EOY koordinátái:	X: 693670, Y: 171356

A Csalánosi parkerdő a város nyugati szélén az M5 autópályától nyugatra, a Dunaföldvárra vezető 52 sz. közlekedési út déli oldalán helyezkedik el. A 164 hektár területű erdőtömb részben a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. (81 erdőtag; 67 ha), részben pedig Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata (398; 399; 400 erdőtagok; 97 ha) kezelésében van. A teljes 164 hektáros terület parkerdő elsődleges rendeltetésű részletekből áll, nem védett és nem része a Natura 2000 hálózatnak.

Megközelítése a belvárosból a Dózsa György úton, illetve a folytatását képező Izsáki, majd Dunaföldvári úton a Sasfészek vendéglő kiépített parkolójáig személygépkocsival is lehetséges. A parkerdő bejárata a vendéglő parkolójából nyílik.

Az erdőtömb három részre tagolódik. Az első részét 1960-ban a város középiskoláinak tanulóiból szervezett közösség közreműködésével telepítették. A fiatalosban 1975-ben alakítottak ki parkerdőt.

A középső részét (amely jelenleg Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának tulajdonában van) 1930-ban telepítette az Alföldfásítási Kutatóintézet. 1961-től szovjet helikopterbázisként funkcionált, melynek nyomai ma is fellelhetők a területen.

A harmadik részen az ún. Csalános Géngyűjtemény található, amely védett és veszélyeztetett erdei fajok gyűjteménye.

A parkerdőnek a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. kezelésében lévő területe a város lakóinak megbecsült és közkedvelt rekreációs kirándulólhelye, ahol pihenésre alkalmas padok, erdei garnitúrák, eső elleni védőház, homokozó, mesterségesen kialakított szánkópálya, tisztás szolgálja a pihenni és kikapcsolódni vágyók kényelmét.

A parkerdő területén a közjóléti berendezések állapota általánosságban jónak mondható, azonban van néhány felújításra, vagy cserére szoruló is köztük (pl. tűzrakó hely, pad, homokozó, rönkvár, tájékoztató tábla).

A parkerdő évről évre számos rendezvénynek is otthont ad, így többek között a Csiperó Nemzetközi Gyermek-és Ifjúsági Találkozóknak.

A parkerdő önkormányzati kezelésű része (volt szovjet bázis területe) jelen állapotában nem alkalmas közjóléti hasznosításra. A 398 erdőtagban az erdős foltokat romos épületmaradványok, acélszerkezetek, földalatti bunkerek, mesterséges terepakadályok tarkítják (lőszermaradványoknak is meg van az esélye).

Javasolt fejlesztések:

- A meglévő közjóléti berendezések közül a megviseltebb és megrongálódott pad, tájékoztató tábla, tűzrakó, homokozó, rönkvár cseréjét, illetve javítását javasoljuk.
- Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata és a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. közös fejlesztési projekt megvalósításán dolgozik. Egy történelmi témapark kialakítását tervezik, amelynek az üzleti terve és a megvalósíthatósági tanulmányterve is elkészült.
- Az önkormányzat tervezi erdei pihenőhelyek, sport céljára szolgáló létesítmények, eszközök kialakítását, valamint az erdő élővilágát bemutató tanösvény létesítését.

Védőház és tűzrakó hely erdei garnitúrákkal a tó partján

7. Melinda utcai parkerdő

Létesítmény típus: Erdei játszóhely
Elhelyezkedés: Kecskemét
Terület: 1,5 ha
Kezelő: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata
Befogadóképesség: 20 fő
Súlypont EOV koordinátái: X: 697085, Y: 172014

Az alig egy hektáros kis parkerdő a Fülöpszállást Kecskeméttel összekötő vasúti pálya és a Melinda utca között, a város délnyugati peremén, a 405 A jelű 0,8 hektáros parkerdő elsődleges rendeltetésű erdőrészletben és a vele szomszédos, részben fákkal borított, nem erdőtervezett 0,7 hektáros területen helyezkedik el. A terület nem védett és nem része a Natura 2000 hálózatnak.

Megközelítése a belvárosból a 28. sz. autóbusz járáttal lehetséges.

Az erdőterület északi végén van az 1973.január 31-én 37 áldozatot követelő vasúti baleset emlékére 2009-ben állított emlékmű, Apró Tamás szobrával.

Az erdő területén szépen gondozott, fakéreg örleménnyel javított sétaút (635m-es futópályával) halad végig és szép, az uniós szabványnak is megfelelő játszószerkek állnak a környékben lakó kisgyerekek rendelkezésére és a tapasztalatok szerint kedvelt játszó helyszíne a környező utcákban lakó gyerekeknek.

A kicsi, belterjes parkerdő közjóléti berendezéseivel együtt kifogástalan állapotban van és megfelelően betölti közjóléti szerepét.

Javasolt fejlesztések:

- A parkerdő növényzetének és berendezéseinek a jelenlegihez hasonló, magas színvonalú megtartására kell a fenntartónak törekednie, felújítási szükséglet nincs, fejlesztés és újabb berendezések elhelyezése nem szükséges, az emlékmű környezetében lévő magasra nőtt nyári-orgonákat viszont rendszeresen vissza kell metszeni, hogy az emlékmű és a díszítő növények együttese harmóniában legyen.

A 2009-ben állított emlékmű

Szabványos játszóvár a parkerdőben

8. Ménteleki parkerdő

Létesítmény típus:	Erdei kirándulóhely
Elhelyezkedés:	Kecskemét
Terület:	1,5 ha
Kezelő:	Magántulajdon (erdőgazdálkodó: Németh Attila)
Befogadóképesség:	20 fő
Súlypont EOV koordinátái:	X: 690107, Y: 181988

A kis területű parkerdő kialakítása az erdő tulajdonosának jó felismerését tükrözi, mivel meglátta a benne rejlő kedvező közjóléti adottságokat. Előnyös elhelyezkedésű, a falu fő utcájáról, a Kecskeméti útról, az arra merőleges Körtefa utcán lehet megközelíteni. A parkerdő közvetlenül kapcsolódik a község belterületéhez. Az erdő nyugati szélé mellett halad el a **Z** – jelzésű turistaút nyomvonala. A parkerdő a 352 C jelű (szélfúttá homokbuckákon kialakult) erdőrészletben lett kialakítva.

Az erdőrészlet parkerdő elsődleges rendeltetésű, nem védett és nem része a Natura 2000 hálózatnak sem. Az erdőrészlet legmagasabb pontján állandósított földmérési jel is található.

A parkerdő bejáratánál lévő rét - amely egykor sekély vizű tó volt – mára teljesen átalakult. Az erdő helyén egykor homoki gyepek foltok és homokpusztai fás ligetek váltották egymást. A szukcessziós fejlődés hatására a mélyebb fekvésű részeken fás vegetáció, míg a legszárazabb dombtetőkön galagonyával borított cserjefoltok alakultak ki. Erről kapta a parkerdőben kialakított 400 m hosszú tanösvény is a Galagonya tanösvény nevet.

A parkerdőn átvezető sétaút és a mellette elhelyezett berendezések (padok) állapotából arra lehet következtetni, hogy azokat már régen helyezték ki és, hogy az erdőt látogatók rendeltetésüknek megfelelően használták a létesítményt, szándékos rongálások nyomai nem tapasztalhatók. A parkerdőt jelző táblát már eltakarják az eléje nőtt ágak, a tanösvényt ismertető tábla állapotán is nyomot hagyott az idő, az erdőrészletbe ékelődő gyepek terület (az egykori sekély vizű tó medre) gondozott, de a szegélyében valamikor felállított szabadtéri színpad szerkezete már tönkrement, balesetveszélyes állapotúvá vált. A parkerdő legjobb állapotú berendezése a terület egykori tulajdonosának, Csókás Sándornak emlékére 2008-ban állított támlás pad.

Javasolt fejlesztések:

A parkerdő berendezései a létesítés óta elhasználódtak, ezért új berendezések elhelyezésére van szükség, hogy a parkerdő visszanyerje régi vonzerejét és be tudja tölteni közjóléti funkcióját. A legszükségesebb fejlesztések az alábbiak (a későbbi igényeknek és a tulajdonos szándékának megfelelően ezek tovább bővíthetők):

- Új parkerdőt jelző tábla kihelyezése
- A Galagonya tanösvény megújítása (tanösvény táblák elhelyezése)
- Sétaút hálózat felújítása
- A sétautak mentén padok elhelyezése

A tanösvény indító táblája és az egykori tó helyén kialakult rét a parkerdő bejáratánál

9. Kerekegyházi Farkas erdő

Létesítmény típus:	Erdei kirándulólhely
Elhelyezkedés:	Kerekegyháza
Terület:	5,8 ha
Kezelő:	Kerekegyháza Város Önkormányzata
Befogadóképesség:	Kialakítása folyamatban van

Súlypont EOV koordinátái: X: 681280 Y: 177978

A Kerekegyháza város tulajdonában és a Városgazdálkodási Kft kezelésében lévő parkerdő a település fő utcájának, a Dózsa György utcának a legvégén a Dohány utcával szemben egy felújítás alatt lévő elegyes homokpusztai tölgyes erdőben a 39 J, K és L erdőrészekben található. Az erdőrészek parkerdő elsődleges rendeltetésűek, a parkerdő területe nem védett és nem része a Natura 2000 hálózatnak.

A 39 J és K erdőrészek idős (95 éves kocsányos tölgy) állományában egyre gyakrabban előforduló száraz és csúcshárpadó fák kivágásával keletkezett lékekben 7 éve indult el a felújítás, amelynek következtében a felújított foltok növényállományának átlagmagassága meghaladja a két métert. A felújítás főfafajai a kocsányos tölgy és a mezei juhar elegyfajokként pedig jelen vannak az egyéb juharok, hársak, szilék és a vadgyümölcsök is. A parkerdő egyelőre a vad elleni védelem miatt vadvédelmi kerítéssel van bekerítve. Kapuját zárva tartja a Városgazdálkodási Kft. Jelenleg csak egyes települési rendezvények, megemlékezések alkalmával nyitják ki a parkerdő kapuját.

Az erdőterület parkerdőként történő hasznosítása megfontolt, tudatos kezdeményezés volt, hiszen a terület egyesíti a település múltjával szorosan összefüggő történeti értékek megőrzését az itt található természeti értéket képviselő erdőállomány bemutatásával.

A parkerdő területén található Kerekegyháza újjáalapítójaként számon tartott egykori földesurának, Balatoni Farkas Jánosnak és fiának dr Balatoni Farkas Zoltánnak a sírja.

Az erdőrészekben a parkerdő kialakítása néhány éve kezdődött, ami megközelítőleg egybeesett az erdőállomány felújításával. A település önkormányzata a település újjáalapítója iránti tiszteletének kifejezésekként Balatoni Farkas Jánosnak az 1848-49-es szabadságharc huszárszázadosának emlékére emlékparkot és a sírhelyénél emlékhelyet alakított ki 2010-ben. Ekkor kezdődött el egy 400 m hosszú tanösvény létesítése is.

A parkerdőben megfelelő szélességű sétaösvényeket alakítottak ki, az ösvények mentén padokat és erdei bútor garnitúrákat, valamint tanösvény táblákat helyeztek el. A tanösvény öt táblája a Leiningen-Westerburg Károly (későbbi aradi vértanú) parancsnoksága alatt harcoló Balatoni Farkas Jánosnak, valamint az 1848-49-es szabadságharc hőseinek állít méltó emléket.

A tanösvény további nyolc táblájának információs anyagát a következő időszakban tervezni elkészíteni az önkormányzat.

Javasolt fejlesztések:

- A sikeres felújítást követően a vadvédelmi kerítés elbontása
- A főbejárat megtartásával és nyitott kapuzat kialakításával a parkerdő szabad látogathatóságának biztosítása mellett, karámkerítéses szegély kialakítása
- A sétaút hálózat kialakításának folytatása
- A tanösvény kialakításának folytatása
- További parkerdei berendezések elhelyezése

A parkerdő fogadó táblája és a névadó Balatoni Farkas János emlékhelye a parkerdőben

10. Kunbaracsi parkerdő

Létesítménytípus:	Erdei kirándulóhely
Elhelyezkedés:	Kunbaracs belterület
Terület:	1,2 ha
Kezelő:	Kunbaracs Község Önkormányzata
Befogadóképesség:	20 fő
Súlypont EOV koordinátái:	X: 676539, Y: 182857

A Kunbaracs Község Önkormányzatának tulajdonában és kezelésében lévő 131 A jelű erdőterület a település belterületén a Kossuth Lajos utcában a községi sportpálya szomszédságában helyezkedik el.

Az erdőrészlet elsődleges rendeltetése parkerdő, nem védett és nem része a Natura 2000 hálózatnak sem.

A falu belterületén megmaradt idős fákból álló reliktum tölgyes a település határában egykor jobb vízellátottsággal rendelkező területek eredeti növényállományának szép példája.

Az erdőterületen az idős (84 éves) kocsányos tölgy állományon kívül a tölgyes alatt kialakult cserjeszint is sűrűn megmaradt és gypeszintjében is megellelhetők az eredeti pusztai tölgyes ökoszisztémára jellemző lágyszárú kísérő fajok.

A település mindenkori vezetésének is érdeme, hogy máig fennmaradt ez a természetvédelmi szempontból is értékes erdőterület a falu főutcáján.

Az évekkel ezelőtt parkerdőnek berendezett erdőfolt jól kiegészítette a mellette lévő sportpálya és községi szabadtéri rendezvényterület közösségi funkcióját.

A parkerdő Damjanich utcai bejáratánál a magyarság sokszínűségét jelképezi a jáász, a kun, a magyar és a székely embereket ábrázoló, fából faragott szoborcsoport. Beljebb az elinduló sétaút mellett padok, erdei bútor garnitúra, hulladékgyűjtő található. Ezeknek a berendezéseknek az állapota megfelelőnek mondható. Az erdő sétaút hálózata ma már nem követhető, a cserjeszint összezárt az ösvények felett. Az erdőfoltot zárt cserjeszegély veszi körül az utca és a sportpálya felől is.

A parkerdő sportpálya felőli sarkánál az erdőterületen kívül a Damjanich utca kiszélesedő részén egy szabadtéri színpad és egy közösségi rendezvények megtartására is alkalmas fa szerkezetű építmény (oldalról nyitott védőház) kapott helyet, amelyet az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program keretében EMVA finanszírozással 2011. év nyarán létesítettek, erdei iskolai foglalkozások céljára, fedett közösségi helyként.

Így a parkerdő a Kákás dűlőben működő magántulajdonú gyermeküdülőknek és erdei iskolának egyik külső helyszínéként is funkcionálhat, kihasználva a sportpálya által kínált előnyöket is.

A település önkormányzata a parkerdő területén jelentősebb (a reliktum tölgyes érzékeny ökoszisztémáját esetleg megbolygató) közjóléti fejlesztést nem tart szükségesnek. Elsődlegesen az erdő természetvédelmi szempontú megőrzését az erdőállomány megővását tűzte ki célul.

Javasolt fejlesztések:

- A parkerdő szélén lévő értékes szoborcsoport fakonzerváló anyaggal történő megóvása
- Ismertető táblák elhelyezése a rendezvényterület szélén a parkerdő bejáratánál (a szobrokhoz kapcsolódva a Kárpát-medencében élő népek, a parkerdőhöz kapcsolódva pedig az idős tölgyerdő és a település határában fellelhető természeti értékek ismertetése)
- A meglévő padok, erdei bútor garnitúrák lefestése, megújítása

A jász, kun, magyar és székely szoborcsoport és pihenőpad a parkerdőben

11. Tőserdei parkerdő

Létesítmény típus: Erdei kirándulóhely
Elhelyezkedés: Lakitelek
Terület: 13,4 ha
Kezelő: Lakitelek Nagyközség Önkormányzata
Befogadóképesség: 100 fő
Súlypont EOV koordinátái: X: 722074 Y: 168715

A Tőserdei parkerdő ideális elhelyezkedésű és rendkívüli adottságokkal rendelkező erdei közjóléti létesítmény. Kecskeméttől 28 km-re fekszik, Lakitelek település üdülőövezetének szélén, a Holt-Tisza partján, a 71-es erdőtag területén. A 71 A (1,6 ha-os parkerdő elsődleges rendeltetésű, nem védett, de része a Natura 2000 hálózatnak) erdőrészlet, a 71 B (1,4 ha-os természetvédelmi elsődleges rendeltetésű) erdőrészlet, és a 71 C (7,2 ha-os parkerdő elsődleges rendeltetésű, nem védett, de része a Natura 2000 hálózatnak) erdőtervezett erdőrészletek alkotják. A parkerdőnek szerves része még egy 3,2 hektáros nem erdőtervezett, idős állománnyal borított, sétautakkal feltárt erdőterület is, amely a 71 C részlet nyugati

feléhez kapcsolódik. Kiegészíti továbbá a parkerdőt egy sport-és kulturális rendezvények megtartására egyaránt alkalmas 0,8 ha-os nem erdőtervezett gyepterület.

Kecskemétről a Kecskemétet Békéscsabával összekötő úton közelíthető meg, Lakitelekről pedig gyalogosan, mivel a parkerdő a belterülettel határosan helyezkedik el.

A parkerdő szomszédjában van a Töserdei Strand és Termálfürdő. A Töserdei Kalandparkot a 71 C erdőrészlet nyugati részében építették ki. A 71 A erdőrészlet (a Holt-Tisza partján) jelenleg felújítás alatt van.

Természeti környezetét illetően a parkerdőt a Kiskunsági Nemzeti Park által védetté nyilvánított Szikrai Holt-Tisza és az Alpári-rét határolja. A védett terület magasabb térszintjein a Tisza ártérre egykor jellemző tölgy - kőris - szil keményfa ligeterdő növénytakaságának szép példája található. A Holt-Tisza partján a védett területen halad végig a **Z** – jelzésű turistaút, amely Lakitelek területéről indul, majd **P+** jelzésként végighalad az Alpári – Holt - Tisza partján, majd többé-kevésbé a megyehatárt követve Pusztaszer felé tart. A parkerdő mellett hosszan elhúzódó Holt-Tisza népszerű horgászpáradicsom.

Az itt kialakított parkerdő egy nagyobb – a Tisza egykori árterén elhelyezkedő - erdőtömb része. A parkerdő területe szépen gondozott, a kirándulók kényelmét szolgáló közjóléti berendezésekkel jól ellátott (kilátó, padok, erdei garnitúrák, hulladékgyűjtők, szépen rendben tartott sportterület, homokozó, kombinált játszószer, falépcsők, fahidak, fakéreg örleménnyel felszórt sétautak). Ami kifogásolható, hogy a nem erdőtervezett erdő területén is folytatódik a (a szomszédos sport és rendezvényterületen egyébként elfogadható) sétautak szegélykövel történő szegélyezése. Az erdő cserjeszintjében helyenként elszaporodott az agresszíven terjeszkedő gyalogakác, amelynek tovább terjedését meg kell akadályozni.

A 71B erdőrészletben (amely természetvédelmi elsődleges rendeltetésű) szintén vannak régebben kihelyezett erdei közjóléti berendezések (fából készített játszószerkezetek, padok, tűzrakó helyek, hulladékgyűjtők), ezek állapota azonban már nem minden berendezés esetében kifogástalan. Felújításuk vagy cseréjük aktuálissá vált. A játszószerkezetek cseréje esetében az uniós szabványoknak megfelelő minőségű eszközök telepítését javasoljuk. A 71 A és C erdőrészletekben a közjóléti szerep erősítését javasoljuk, szükség esetén újabb közjóléti berendezések elhelyezésével.

Az önkormányzat tervei között szerepel egy vizes kalandpark, lovas, kerékpáros pihenőhely és lóúsztató kialakítása is, amelyek megvalósítására a jelenlegi szigorú jogi szabályozás mellett (erdő-és természetvédelmi törvények) a terület védettségi viszonyaira való tekintettel kevés az esély.

A parkerdőhöz kapcsolódó (nem erdőtervezett, gyeptes területen lévő) sportterület évente több rendezvény megtartásához biztosít ideális természetes szabadtéri helyszínt és jól kiegészíti a parkerdő közjóléti célú szolgáltatásait. Ugyanígy a Tisza holtág is, amely, nem csak látványával és természetvédelmi értékével, hanem élő horgászpáradicsomként is a település értékes rekreációs területévé teszi a Töserdő kiránduló központot.

Javasolt fejlesztések:

- A parkerdő szépen fenntartott állapotának megőrzése érdekében a 71A erdőrészletben lévő fából készült berendezések felületkezelését javasoljuk elvégezni, igény esetén újabb erdei közjóléti berendezések elhelyezését, továbbá az erdőben vezetett sétautak járófelületének fakéreg örleménnyel történő felújítását. A 71 C erdőrészletekben a közjóléti szerep erősítésére újabb közjóléti berendezések elhelyezésére kerülhet sor.
- A 71B erdőrészletben a jelenleg meglévő berendezések állagmegóvását, felújítását, illetve az elhasználódás mértékének függvényében, ha szükségessé válik, egyes közjóléti berendezések cseréjét javasoljuk.

Kilátó a Holt-Tisza partján

A Szikrai Holt-Tisza

Szegélykövel ellátott sétaút a parkerdőben

Védő házikó és homokozó a Tisza parton

12. Tőserdei tanterem, tenispálya

Létesítmény típus:	Erdei pihenőhely
Elhelyezkedés:	Lakitelek
Terület:	0,8 ha
Kezelő:	KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. Észak-Kiskunsági Erdészet
Befogadóképesség:	20 fő
Súlypont EOV koordinátái:	X: 721340, Y: 167775

A Tőserdő közkedvelt kirándulólhely a Holt-Tisza egykori árterén.

Az 1926-ban Kecskemét város erdőgondnoki központ (iroda, erdőgondnoki szolgálati lakás) céljára épült, országos védelem alatt álló épület jelenleg a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. üdülőháza. A létesítményt a Lakitelek 35 - ös természetvédelmi rendeltetésű erdőtag erdőrészelei veszik körül. Az épülethez tartozó, a közjóléti célokat közvetlenül szolgáló 0,8 ha-os területet a 35 ÉP; VI és EY részletek alkotják. A létesítmény gépkocsi megközelítése a Lakitelekről Tiszaalpárra vezető közútról, a Kiskunfélegyházát Szolnokkal összekötő vasútvonal Tőserdő megállójánál a vasutat keresztezve, az erdőbe fordulva kb.300 méteres erdei úton lehetséges. A vasúttal érkezők számára a Kiskunfélegyházát Szolnokkal összekötő vasútvonal Tőserdő megállójától szintúgy 300 m-nyi erdei úton lehetséges.

A kastélyszerű épület érdekessége, hogy Jancsó Miklós 1969 telén itt forgatta a Sirokkó című filmet. A létesítmény csendes, nyugodt erdei környezetben, a háborítatlan erdőtömb közepén

helyezkedik el. Az ide látogatók kényelmét komfortos szálláshely, horgásztavacska, tűzrakó helyek, tenispálya, erdei bútor garnitúrák, oldalról nyitott védőház szolgálja.

A helyszín ideális kisebb családi és baráti rendezvényekhez, iskolás csoportok kirándulásához. A létesítmény mellett a 0,4 ha-os 35 TI1 jelű tisztás szintén kellemes hely szabadtéri időtöltéshez.

A létesítménytől néhány száz méterre található a Kiskunsági Nemzeti Park Kontyvirág Erdei Iskolája és a 3,2 km hosszúságú Kontyvirág tanösvénye. Jelzett turistautak (S – és Z -) is elhaladnak a közelében.

A közjóléti létesítmény területén lévő közjóléti berendezések állapota vegyes. Egyaránt vannak jó állapotú, felújítandó és cserére szoruló berendezések.

Javasolt fejlesztések:

- A területen lévő padok, erdei bútor garnitúrák, játszószerkezetek cserére szorulnak
- A tenispálya felújítását szükséges végrehajtani
- Egy új erdei pihenőhely építését javasoljuk
- A kerékpáros turizmus erősödése és a tapasztalatok alapján a kerékpárral érkező látogatók növekvő száma miatt kerékpártároló megépítése indokolt
- A térségben a lovas turizmus növekedése tapasztalható, ezért igény mutatkozik a lovasok fogadását kiszolgáló létesítmények kialakítására (féltetővel ellátott, több állásos pihenő a lovak számára, lovak itatását biztosító vályú építése)

A kastélypark kialakított pihenőhellyel, tavacskával és tenispályával

13. Kontyvirág Erdei Iskola

Létesítmény típus: *Nem besorolható*
Elhelyezkedés: Lakitelek
Terület: 1,0 ha
Kezelő: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság
Befogadóképesség: 44 fő
Súlypont EOV koordinátái: X: 721420, Y: 168150

Mivel nem erdőtervezett területen helyezkedik el, így a hagyományosan vett közjóléti létesítmény kategóriába közvetlenül nem sorolható, turisztikai vonzerőként nyilvántartott létesítmény.

Az erdei iskola a 33 erdőtag erdőrészelei által körülhatárolt, de nem erdőtervezett területen helyezkedik el. Környezetét állami tulajdonú, védelmi elsődleges rendeltetésű, védett, a Natura 2000 hálózat részét képező erdőtömb alkotja.

A létesítmény gépkocsi megközelítése a Lakitelekről Tiszaalpárra vezető közútról, a Kiskunfélegyházát Szolnokkal összekötő vasútvonal Töserdő megállójánál a vasutat keresztezve, kb. 450 méteres erdei úton lehetséges. A vasúttal érkezők számára a Kiskunfélegyházát Szolnokkal összekötő vasútvonal Töserdő megállójától szintúgy 450 m-nyi erdei úton lehetséges. A közelében turistautak (Z -, S -) haladnak, az erdei iskolától induló Kontyvirág tanösvény pedig a S Ő jelzésű turistaúton haladva tér vissza az iskolához.

A Kontyvirág Erdei Iskola minősített erdei iskolaként szorgalmi időszakban erdei iskolai programokhoz, nyáron természetvédelmi táborokhoz nyújt nagy segítséget és kedvező lehetőségeket a környék természeti értékeinek megismeréséhez. Új épületében a 44 férőhely kialakítása mellett saját étterem, közösségi helyiségek szolgálják a színvonalas munkát. Az erdei iskola udvarán lévő szabadtéri foglalkoztatók, a madáritató-tó, a „darázs-garázs falak” az odúpark és denevértorony az állatvédelem mellett a környezeti nevelést is szolgálják. Az iskola udvara rovarbarát kert is. Megfelelő búvóhelyek vannak a különféle ízeltlábúaknak, a lepkéknek szinte folyamatosan virágzó, és tápnövényként szolgáló növények vannak telepítve. Programjukban bemutatják a Holt-Tisza mentén található galériaerdőket, lápréteket, a fokgazdálkodást, a térség történelmi és kultúrtörténeti értékeit egyaránt. Az erdei iskola oktató tevékenységét segíti a 3,5 km hosszúságú Kontyvirág tanösvény, amely bemutatja a folyó menti erdők jellemző élővilágát.

Az erdei iskolások mellett szervezett hétvégi túrák, kenus kirándulás és terepi bemutató foglalkozásokkal is várják az érdeklődőket. Évente átlagosan 1000 gyerek tölt el egy-egy hetet az erdei iskolában.

Javasolt fejlesztések:

- Az udvaron elhelyezett, fából készült berendezések szükség szerinti felújítása

Az erdei iskola főépülete és környezete

14. Naprózsa Erdi Iskola

Létesítmény típus: *Nem besorolható*
 Elhelyezkedés: Fülöpháza
 Terület: 0,2 ha
 Kezelő: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság
 Befogadóképesség: 30 fő
 Súlypont EOV koordinátái: X: 678848, Y: 169453

Mivel nem erdőtervezett területen helyezkedik el, így a hagyományosan vett közjóléti létesítmény kategóriába közvetlenül nem sorolható, turisztikai vonzerőként nyilvántartott létesítmény.

Az erdei iskola az 52. sz. főközlekedési út mellett Fülöpháza község közigazgatási határában helyezkedik el. Személygépkocsival és autóbusszal egyaránt megközelíthető. A helyközi autóbusz jártnak az oktatóközpont előtt van megállója.

Az erdei iskola a kiindulópontja a 2,6 km hosszú Báránypirosító tanösvénynek, amely kezdeti szakaszán áthalad a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság kezelésében lévő Fülöpháza 5 C (természetvédelmi elsődleges rendeltetésű, védett) erdőrészleten, ahol pihenőhely is kialakításra került. Ugyaninnen indul a tornapálya is az 5 C erdőrészleten keresztül, amelynek a nyomvonala részben a Báránypirosító tanösvényen halad és a homokbuckák között kanyarodik vissza az erdei iskolához. Hossza 2,6 km.

Az oktatóközponttól északi irányba indul el a 8,0 km hosszú Garmada tanösvény, amely a fülöpházi homokpuszták sajátos világát mutatja be. Végigvezet a tájra jellemző homokbuckák, homoki erdők, szikes tómedrek között. A tanösvény Fülöpháza faluból kiindulva is bejárható.

Az erdei iskola az 1980-as évek közepén, mint természetvédelmi oktatóközpont kezdte meg működését. A ma használt épület 1992-ben készült el és elsősorban nyári természetismereti táborok céljára létesült 26 férőhellyel, amelynek a befogadóképessége az igények változásához alkalmazkodva 30 férőhelyre bővült.

A természetvédelmi oktatóközpontból kifejlődött intézmény jelenleg minősített erdei iskolaként két évtizede folytat magas szintű környezeti nevelést 30 főt befogadó épületében és a környezetében található védett természeti területeken. Az épület udvarán kiscsoportos foglalkoztatók, gyógynövénykert, kerti tó is helyet kaptak. Az erdei iskola már óvodás kortól kezdve fogad csoportokat. Az itt táborozó gyerekek megismerkedhetnek a Duna-Tisza közti Homokhátságra jellemző buckavidék természetföldrajzi jelenségeivel és a buckavidék sajátos

élővilágával. A különböző formavilágú homokbuckák között, lovas tanyák közelében vezet az országos **P** - jelzésű turistaút, amely a Homokhátság összes védett területén végighalad.

Javasolt fejlesztések:

- A tornapálya berendezéseinek felújítása, cseréje
- Az erdei szabadtéri foglalkoztató felújítása
- Az erdei iskola udvarán a régi garnitúrák cseréje

Az erdei iskola és a tanösvény indító táblája

4.3.2. Tervezett új közjóléti létesítmények

1. Tiszaécske Holt-Tisza-menti parkerdő (Típusa:Erdei kirándulóhely)

Tiszaécske város vezetése hangsúlyosan kezeli a természeti környezetének megóvását, ugyanakkor él azokkal a természet adta lehetőségekkel is, amelyeket a turizmus fejlesztésének szolgálatába lehet állítani. Előnyös természeti adottságait és az azokból fakadó turisztikai vonzerőt igyekszik úgy kihasználni, hogy a természeti környezet értékei ne sérüljenek. A város önkormányzata az Adattárban nyilvántartott erdőterületekkel rendelkezik a Holt-Tisza partján. Turisztikai fejlesztési terveiben ezeknek az erdőterületeknek a közcélú, közjóléti hasznosításaival is számol.

A közjóléti fejlesztésben hosszabb távon a 12 A, a 12 B, a 12 C és a 13 A erdőtervi jelű önkormányzati tulajdonú erdőrészeknek kaphatnak szerepet.

Erdőrészlet	terület (ha)	elsődleges rendeltetés	védettség	Natura 2000 hálózat
12 A	1,6	parkerdő	nem védett	nem része a hálózatnak
12 B	1,4	parkerdő	nem védett	nem része a hálózatnak
12 C	1,3	parkerdő	nem védett	nem része a hálózatnak
13 A	1,0	faanyagtermelő	nem védett	nem része a hálózatnak

A település határában a Holt-Tisza patkó alakú természetes meder-lefűződése magas természetvédelmi értékkel és turisztikai vonzerővel bír. A közel százhektáros vízfelület és a környező nádasok rendkívül gazdag növény - és állatvilágnak adnak otthont. A holtágak nádasai és vízfelületei nagyon sok itt fészkelő és vonuló madárfajnak az életterét jelentik, amelyek tanulmányozására, a madarak és a vízi-világ életének megfigyelésére is alkalmas kilátó építése jól szolgálhatná az ide látogatók ismereteinek bővítését (különösen a gyerekek környezettudatos nevelését) is. A tiszai árvízvédelmi töltések megépülése után a belvizek tárolásán kívül a holtágat halászati és horgászati hasznosításba is bevonták, emiatt keresztgátakkal négy töegységre bontották. Az első szakasz a legháborítatlanabb, amely természetvédelmi szempontból a legértékesebbnek tekinthető. További sajátossága, hogy a termálkút túlfolyó vizének befolyása miatt télen is van szabad vízfelülete, emiatt a vízi madarak téli időszakban is tömegesen keresik fel. A holtág közel tíz kilométer hosszú partszakasza mentén több helyütt horgászatra alkalmas helyeket alakítottak ki. A terület sétaúton jelenleg is körbejárható.

A 12 A ; B és C erdőrészek melletti 2. sz. tó környezete nagyon szépen rendezett, kellemes látványt nyújt. Itt a Tiszaécske és Környéke Sporthorgász Egyesület tagjai az Ökotárs Alapítvány és a MOL által közösen meghirdetett pályázaton nyert forrásból 210 db. őshonos fát ültettek, padokat és kerékpár tárolókat helyeztek ki. A tó melletti gyepek területéhez kapcsolódó három elegendő szerkezetű erdőrészek területén kisebb pihenőhely, tornapálya, és a holtág körül kialakítandó tanösvény néhány állomásának elhelyezésére is volna lehetőség. Az erdőrészek között elhelyezkedő gyepek terület pedig sportolásra alkalmas területté alakítható, az erdő és a Tiszasor utca közti arborétumszerű növénytelepítés folytatásával pedig egy rendkívül jó adottságokkal rendelkező szabadidős terület kialakítására van lehetőség.

Az önkormányzat a holtágak medrének eliszapolódása miatt, az eutrofizálódás megelőzésére a holtágak rehabilitációját szeretné elvégezni, ami a meder mélyítésén túl a 3. és 4. mederszakasz partmenti sávjának a megújítását is tartalmazza. Ezáltal a horgászatra alkalmas partszakaszok hosszának bővítésével a terhelés mérsékelhető volna a 2. sz. tó partján. Ennek keretében szeretné az önkormányzat a 13 A jelű erdőrészlet közjóléti fejlesztését is elvégezni és pihenőhelyet kialakítani a part menti szegélyében. A fejlesztésnek célja a holtágak körülkerékpározását biztosító kerékpározható sétaút kialakítása is. A táj-és terepadottságok kiválóan alkalmasak kerékpártúra-útvonalak kialakítására. Az országos közutak mellett a település határában 15 km hosszan vezet kerékpárút Tiszabögre és Kerekdombra. A tiszai gáton egészen Tiszaugig el lehet kerékpározni a szép látványt nyújtó ártéri ligeterdők és kubikerdők szomszédságában. A holtágak rehabilitációjának részeként kialakítandó kerékpározható utak a partmenti, önkormányzati tulajdonú - közjóléti fejlesztéssel érintett - erdőterületeket is összekapcsolják. Ezáltal bővíthet a település ökoturisztikai vonzereje. Az erdőterületek kezelését a rendeltetésének megfelelően, a közjóléti hasznosításra is figyelemmel kell meghatározni. Az építmények (pl. kilátó) elhelyezését az erdőterület szegélyében vagy, saját terület esetén az erdőterületen kívül javasoljuk.

Javasolt fejlesztések:

- Erdei pihenőhelyek kialakítása
- Tanösvény részét képező táblák elhelyezése
- Fa játszószerkek elhelyezése
- Madármegfigyelésre is alkalmas kilátó építése

Nagyon szép természeti adottságokkal rendelkező Holt-Tisza és erdős környezete

2. Tisza parti fejlesztések

Tiszaújváros város a közigazgatási területén lévő Tisza parton is fejlesztéseket szándékozik megvalósítani, amelyek érintik a 17 sz. erdőtagot, amely állami tulajdonú terület és a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság kezelésében van.

<u>Erdőrészlet</u>	<u>terület (ha)</u>	<u>elsődleges rendeltetés</u>	<u>védettség</u>	<u>Natura 2000 hálózat</u>
17 A	3,3	természetvédelem	védett	része a hálózatnak

17 TI	1,9	-	-	része a hálózathoz
17 H	1,5	-	védett	része a hálózathoz
17 CE	0,4	-	-	része a hálózathoz

A 17 CE erdőrészlet nyugati végében csónakkikötő van, ahol a vízitúrázók egyre nagyobb számban kötnek ki és pihenőt iktatnak be a túrájukba. A kikötő iránt megnövekedett igény alapján a város önkormányzata annak bővítését szeretné megvalósítani. A szándék összhangban van a Bejárható Magyarország Kormányprogram célkitűzéseivel, amely a gyalogos, kerékpáros, lovas közlekedés mellett a vitorlázás és a vízitúrázás fejlesztését, az ahhoz szükséges feltételek javítását is támogatja. A Tisza parton kialakított természetes strand a 17 TI jelű erdőtervezett területen helyezkedik el. Itt található a strand kiegészítő infrastrukturális létesítményei is, amelyek részben a 17 A jelű erdőrészlet területére is átnyúlnak. Az erdőterületen létesített kiszolgáló építmények státuszát a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóságával rendezni szükséges. A 17 TI jelű részletben a szolgáltatás színvonalának növelése céljából egy vízi csúszda kialakítását tervezi az önkormányzat. A Tiszának az utóbbi másfél évtizedben tapasztalható szélsőséges vízjárása az árvízvédelmi töltés kiépítésének az eddigi magas parti elhelyezkedésű szakaszán való folytatását teszi szükségessé, ami részben erdőtervezett erdőterület igénybevételeivel valósítható csak meg.

Az önkormányzat által a Tisza partján tervezett fejlesztések jellege meghaladja a program szintű erdészeti közjóléti fejlesztési terv kereteit, továbbá a megvalósíthatóság érdekében a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósággal, mint az állami tulajdonú terület kezelőjével szoros együttműködést és részletes egyeztetést tesz szükségessé, valamint az árvízvédelmi, vízgazdálkodási szempontokat, előírásokat is figyelembe kell venni.

A terv egyeztetése során a Hortobágyi Nemzeti Park jelezte:

„Az érintett ingatlan védett természeti terület és közösségi jelentőségű terület jellege miatt a jövőbeni fejlesztések tervezése során értelemszerűen a természetvédelmi hatósággal való egyeztetés is elengedhetetlen. A 17A erdőrészlet egy része nem jelölő élőhely, a fejlesztéseket javasolt ide tervezni. Az üzemtervezés során megfogalmazásra került, hogy a jelölő élőhely és a nem őshonos (óriásnyár) állomány megosztásra kerül.”

Az egyeztetés eredményként a 17 A jelű erdőrészlet megosztása az erdőtervezés során megtörtént. A 17 A részletből leválasztásra került a 17 H jelű 1,5 ha területű jelölő élőhely. A 17 A erdőrészlet pedig a korábbi részletből a nemes nyár állományt foglalja magába.

4.3.3. Megszűnt közjóléti létesítmények

A Kecskeméti Erdőtervezési Körzet területén megszűnt, illetve megszüntetésre javasolt erdészeti közjóléti létesítmény nincsen

4.4. Közjóléti feltártság

Az erdőtervezési körzet több szempontból – így közlekedési feltártságát illetően – is speciális adottságokkal rendelkezik. Az erdőterületek túlnyomó többsége három tömbben (Kunbaracs-

Ladánybene - Kerekegyháza tömb; Hetényegyháza Nyíri erdei tömb; Nyárlőrinc – Lakitelek - Szentkirály tömb) helyezkedik el. A legtöbb erdei közjóléti létesítmény, tömegközlekedési eszközzel vagy személygépkocsival könnyen elérhető vagy megközelíthető.

A kecskeméti közjóléti létesítmények fele a városban vagy annak szegélyén helyezkedik el, de a Nyíri erdőtömbben lévő létesítmények (Móricz fa, Vackor Vár, Nyíri parkerdő) sincsenek messze a város belterületétől. Lakitelek közjóléti létesítményei is a település belterületének határán találhatók.

4.4.1. Turistautak

A Kecskeméti ETK területén összesen 104 km turistaút halad át. A terület nyugati részén északnyugat - délkelet irányban halad a **P - és P +** jelzésű (Ladánybene-Pusztaszer) turistaút, amely Fülöpházától Ladánybenéig érinti a körzet területét részben homokpusztákon, részben pedig erdőkön át haladva. Ezen az útvonalon Petőfiszállástól Ladánybenéig szervezik meg rendszeresen a híres hangszergyűjtő - és múzeumalapítóról, **Leskowsky Albertről** elnevezett (100 km-es) **emléktúrát**.

A tematikus útként is felfogható **Kápolnák útja Z** - jelzésű turistaút a körzetben Kecskeméttől Lajosmizséig, majd onnan Ócsáig vezet tovább. A körzet területének rövid szakaszán halad a Lakitelektől Pusztaszerig vezető **P +** jelzésű turistaút, amely a körzetben a Holt-Tisza menti területeken vezet.

Az erdőtervezési körzet területét nem érinti az **Országos Kéktúra** útvonala.

A turistautak jelzéseinek felújítása a helyszínelés tapasztalatai alapján folyamatosan megtörténik, állapotuk az erdőtervezési körzeten belül változónak mondható. A turistaút hálózat bővítésére a körzet területén nem mutatkozott igény. A körzetben meglévő viszonylag kevés jelzett turistaút ellenére is lehet rossz példákkal találkozni. Szinte kizárólagossá vált az élő fák törzsére szegezett, alumínium lemezre festett jelzés, ami egyáltalán nem követendő példa.

Rendszeresen lehet találkozni élő fákra szegezett turistajelzésekkel

4.4.2. Tematikus nyomvonalak

A tematikus (általában valamilyen egyedi jelzéssel ellátott) nyomvonalak, azok, amelyek egy meghatározott cél vagy annak elérése érdekében létesültek. A jelzések fatörzsekre, tereptárgyakra, közjóléti berendezésekre (pad, irányítótábla) kerülnek.

Ilyen, gyalogosan igénybe vehető tematikus útvonalak például a Mária út, Szent Jakab útja, Gyöngyök útja, Magyarok útja elnevezésű zárandokutak. Ezek közül a spirituális utak közül jelenleg egyik sem érinti a körzet területét.

- A **Mária Út** Egyesület honlapján két (a körzet területét érintő) szakasz szerepel tervezett, még nem bejárt nyomvonalként.

Az **M 80/17** Lajosmizse-Kecskemét (26,7 km-es) tervezett szakasz a kápolnák útja nyomvonalán halad majd.

Az **M 80/18** Kecskemét-Fülöpkab (24,9 km-es) tervezett szakasz az előző nyomvonal folytatásaként Kecskemét belvárosán át Fülöpkabig szerepel a Mária Út Egyesület távolabbi terveiben.

- A **Kápolnák útja (Z – jelzés)** Kecskemét és Ócsa településeket köti össze. A körzet területét 41 km hosszon érinti. A 90 km-es túraútvonalat Petőfi túraútnak is nevezik. Az útvonal Kecskemétről az arborétumtól indul. Első állomása az arborétum területén lévő, 1710-es évekből származó búcsújáráshely, a Mária kápolna. Elhalad a hetényegyházi templomrom mellett, érinti a kidőlt Móricz-fa emlékhelyet, betér a Nyíri erdőbe, ahol érinti az 1848-as emlékmúzeumot és a fából épített Szent Hubertus kápolnát. Innen a Nyíri erdőn keresztülhaladva Méntelek érintésével éri el Lajosmizsén a katolikus templomot, (amelyben egy Szent István csonttöredékét és a Torinói lepel hiteles másolatát őrzik). Innen dűlőutakon haladva ér el a középkori Mizse falu templomának romjaihoz, a tatárjárást követően (a IV. Béla által idetelepített) kunok által épített úgynevezett Pusztatemplomhoz. A túraútvonal továbbhalad Pusztavacs irányába, majd végállomásához az ócsai román kori bazilikához ér.

- Tematikus útvonalnak tekinthetők az **erdei tanösvények** is, amelyek ismertetésével a meglévő, illetve a tervezett létesítmények (Nyíri erdő, Milliomodik Hektár Emlékerdő, Kecskeméti Arborétum, stb.) bemutatásánál foglalkozunk. Összes hosszuk 21,5 km.

A körzet területén található tanösvények:

- Nyíri erdei tanösvény (1,8 km) Kecskemét (KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.)
- Kecskeméti arborétumban 14 tematikus tanösvény (összesen 4,1 km) (KEFAG Zrt.)
- Galagonya tanösvény (0,4 km) Kecskemét (Méntelek) (Magántulajdon)
- Tanösvény a Milliomodik Hektár Emlékerdőben (0,7 km.) (Kecskemét Város Önkorm.)
- Farkas erdei tanösvény (0,4 km) Kerekegyháza (Kerekegyháza Város Önkormányzata)
- Báránypirosító tanösvény (2,6 km) Fülöpháza (Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság)
- Garmada tanösvény (8,0 km) Fülöpháza (Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság)
- Kontyvirág tanösvény (3,5 km) Lakitelek (Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság)

A körzet területére (Ladánybene község határába) 580 m hosszon átnyúlik a 3,1 km-es Betyárdombi tanösvény, amelynek további 2520 m-es szakasza Táborfalva határában folytatódik. A tanösvény a körzet területén 70 m hosszon rendezetlen gazdálkodói viszonyú magánterületet, 510 m hosszon a Táborfalvi Erdészet erdőterületét érinti.

4.4.3. Kerékpáros nyomvonalak

- A Kecskeméti körzeten belül erdőterületet érintő erdészeti közjóléti létesítményként nyilvántartott kerékpáros nyomvonal nincs, de a kerékpározás iránti igény növekedésével kell számolni az ország minden területén, így a körzet területén is a kerékpározható nyomvonalak bővülésére.

Az erdőlátogatás sarkalatos kérdése, a különböző kerékpározási formákat űző turistáknak lehetőség szerint a gyalogos turistaforgalomtól és a lovas turizmustól való elválasztása.

Itt a körzet területén azonban nem jellemző, hogy egyazon nyomvonalon zsúfoltság alakulna ki és több jármóddal, egyidejűleg, ugyanazon a nyomvonalon közlekedve zavarnák egymást a

turisták. Mindemellett megjelölt turistaúton kerékpározni abban az esetben lehet, ha az együttes használatot a helyszínen megjelölik. Ha az erdőlátogatók életét és testi épségét nem veszélyezteti, akkor az együttes használatot az erdészeti hatóság engedélyezheti.

4.4.4. Lovastúra nyomvonalak

A Kecskeméti ETK területét érintő erdőterületen tervszerűen kialakított lovas túra nyomvonal nincs.

Lovaglásra használt nyomvonalak ugyan vannak a lovas tanyák környezetében, többnyire mezei utakon, de az erdősültség növekedésével egyre gyakoribb az erdei úthasználat, így erdőgazdálkodóval nem egyeztetett útvonalakon is történik lovagoltatás, mivel erdei utakon is fel lehet fedezni a lovaglás nyomait. Az erdei lovaglás egyébként sokkal népszerűbb a lovasok körében, mint a mezei utak használata. Lovaglásra igénybe vehető nyomvonalak használata iránt van igény a körzet nyugati és keleti térségeiben is.

Az erdőtörvény módosítása nyomán az erdő rendeltetésétől függetlenül üdülés, sportolás és kirándulás céljából állami és helyi önkormányzati erdőben a gyalogosokhoz hasonlóan a lovas és kerékpáros turisták is saját felelősségükre ott tartózkodhatnak. A jelzett turistaút, illetve jelzett kerékpárút együttes használatához azonban a lovasoknak be kell szerezniük az erdészeti hatóság engedélyét. Az együttes használatot a nyomvonal mentén jelölni kell. Megjelölt turistaút, vagy kerékpárút keresztezése esetén a lovas az úton kizárólag lépésben haladhat át.

A körzet területén több, lovaglást oktató, lovagoltató vállalkozás működik (Geréby lovas udvar, Somodi tanya, Varga tanya, Mizsei tanyacsárda és lovas tanya stb.) amelyek egy része terepi lovagoltatást is hirdet a honlapján. Azon kívül a körzet területén évente több lovas rendezvényt is tartanak (Árpád lovas túra, Kiskun lovas túra, Lakitelek Tőserdei Lovas Napok, Tiszakécskei Lovas Nap stb.) Ezek a rendezvények fontosak a térség életében, mivel bővítik a térség turisztikai kínálatát és szerepük van a vidék népességmegtartó képességében is.

4.5. Egyéb lényeges turisztikai adottságok

A Kecskeméti körzet területén az erdészeti közjóléti létesítményeken túl nagyon sok turisztikai látványosság található a kultúrtörténeti látnivalóktól a természeti környezetben található turisztikai vonzerőig egyaránt.

A természettel és a tájjal összefüggésbe hozható látnivalók közül a teljesség igénye nélkül említhetők pl.: Kecskeméten a Vadaskert, a Kecskeméti Főiskola botanikus kertje, Lakitelek Tőserdőn a kalandpark, a kerekegyházi Kerekerdő Kalandpark, magán erdei iskola Kunbaracson, a Kiskunsági Nemzeti Park látogatóközpontja (Természet Háza), a parkjában lévő Hankovsky- liget tanösvény, Kontyvirág Erdei Iskola, Naprózsa Edei Iskola, Kunpuszta, Lajosmizsén a pusztatemplom és a tanyamúzeum, stb.

A Kiskunsági Nemzeti Parknak az erdőtervezési körzet területére eső része nagyon sok természeti értéket rejt magában, amelyek az erdei közjóléti létesítmények kategóriájába nem sorolhatók ugyan, de turisztikai vonzerőt jelentenek.

Ilyen védett területek és egyedi értékek (a teljesség igénye nélkül) több település határában is található, mint például:

Kecskemét határában:

- A Ceglédi úton a főiskola botanikus kertje

- A Kápolna-rét a város északnyugati részén az arborétum mellett
- A hetényegyházi Hétfa
- A Nyíri erdő természetvédelmi szempontból legértékesebb része a Mogyorós-tölgyes
- A hetényegyházi Móricz fa
- A ménteleki Zombory birtok

Kerekegyháza határában:

- Búhegy borókás nyaras-homokbuckás
- A Csordajárás közlegelő
- A Kunpuszta, amely közvetlenül határos a fülöpházi homokbuckákkal

Kunbaracs határában:

- A Baracsi-kaszálók
- A Borókás buckák
- A Gyertyános-tölgyes
- A Hajó-lapos
- A Hosszú-láp
- Az Orchideás

Ladánybene határában:

- A Madarasi-tó

Lajosmizse határában:

- Védett kocsányos tölgyek és vadkörtefák
- Az Iskola-tó és a Füzes-tó

Lakitelek belterületén:

- A magánpark

Nyárlőrinc határában:

- A Maradvány tölgyes

A természet alapú turizmus, természetjárás iránti igény kielégítésére a körzet területén természetesen vannak még további, fel nem tárt és itt nem említett lehetőségek is.

5. Erdészeti közjóléti fejlesztési program

5.1. A turizmus fogalma, erdőt érintő formái

A **turizmus** magába foglalja a személyek lakó- és munkahelyen kívüli minden szabad helyváltoztatását, valamint az azokból eredő szükségletek kielégítésére létrehozott szolgáltatásokat (WTO, Hágai Nyilatkozat, 1989).

A turisztikai termékek közül az erdőt érintően **természet-alapú turizmus (ökoturizmus)** jelenhet meg. Napjainkra, amikor a természetes környezetet egyre nagyobb károsító terhelések érik, megnövekszik a jelentősége a természetet kímélő, annak megismerését célzó turisztikai tevékenységeknek. Az ökoturizmust igénylő embert a hamisítatlan tájképi-vidéki struktúrák érdeklik, a szabadidő eltöltésében egyértelműen a természettel megtalálható harmóniára törekszik.

Az ökoturizmus egyik, speciális kínálatot biztosító ága az erdei turizmus, amely az erdők közjóléti szolgáltatásain alapul, és amelynek működésében és fejlesztésében az erdészeti

ágazat jelentős szerepet vállal. Az erdei turizmus összefoglaló neve mindazon turisztikai formáknak, melyek nagyrészt erdőhöz, erdei környezethez kötődnek. Ezért az erdőket (illetve az erdők egy részét) alkalmassá kell tenni ennek a feladatának betöltésére is, vagyis a turisták számára úgy kell feltárni és berendezni, hogy lehetővé tegye az üdülési, pihenési szerepének betöltését.

A Kecskemét környéki erdők és különösen a megyeszékhely közigazgatási területén található erdők különösen fontos szerepet töltenek be a természet-alapú turizmusban, a városi lakosság rekreációs igényeinek kiszolgálásában.

A Kecskemét környéki erdők turisztikai hasznosítása közel fél évszázados múltra tekint vissza. A kialakult hagyományok ápolása és a lehetőségek szerinti továbbfejlesztése a jelenlegi erdőgazdálkodóknak is vállalt kötelezettségük.

Az erdőt látogatók száma nehezen meghatározható. Az erdei közjóléti létesítmények „kihasználtsága”, „befogadóképessége”, mint fogalom nehezen értelmezhető. Optimumnak az a létszám tekinthető, amely még nem jelent minőségi változást okozó terhelést a természeti környezet számára. Az erdei turizmus az ismeretlen tájak felfedezésének egyik legkönnyebben elérhető formája, amely sok ember számára jelent egészséges kikapcsolódást, szórakozást. Ezért az erdőben található erdészeti létesítmények megléte és azok állapota különösen fontos.

5.2. A Körzet erdészeti közjóléti fejlesztése

5.2.1. Általános fejlesztési célok

Bár az erdők önmagukban is turisztikai vonzerőt jelentenek a lakosság és az üdülőképesség számára, az igények és az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy az erdők arra alkalmas részét tájba illő, rusztikus megjelenésű, fából és helyi anyagokból készült **közjóléti berendezések kihelyezésével** komfortosabbá kell tenni.

Az erdők turisztikai feltárása, berendezése során arra kell törekedni, hogy az erdei ökoszisztémákat a lehető legkevesebb zavarás, sérülés érje.

Az erdei ökoszisztéma a táj egyik leglényegesebb természetes eleme. Az ökoszisztémák fenntartása adja az alapját az erdők többfunkciós használatának, ami az erdőben előforduló életformák életképességén és kölcsönhatásaik épségén alapulnak. Ezért a közjóléti rendeltetésű erdők szempontjából is az ökoszisztémák megőrzése – és amennyiben szükséges, helyreállítása – az egyik legfontosabb feladat.

Közjóléti szempontból az őshonos fajokból álló, összetételében és szerkezetében változatos, magas fajgazdagságú állományok tekinthetők ideálisnak, amelyeket csak elvétve szakít meg jelentősebb fakitermeléssel érintett erdőfolt vagy vadkárelhárító kerítés látványa. Az erdő akkor tölti be közjóléti szerepét, ha a fakitermelések és a faanyagszállítás (közéltítés) nyomai gyorsan és szakszerűen felszámolásra kerülnek, az erdőben létesített közjóléti létesítmények jó állapotúak, környezetük esztétikus és biztosított akadálytalan használatuk, az erdő rendezett képet mutat, hulladékmentes.

Rendkívül fontos az erdőlátogatók irányítása és tájékoztatása, amit **megfelelő turistaút és sétaút hálózat, lovaglútak kialakításával, kerékpározható erdészeti utak kijelölésével** és célszerűen elhelyezett táblákkal, útjelzésekkel lehet biztosítani.

Lényeges feladat a **parkerdők, kirándulóerdők fogadási szakaszainak**, „kapuinak” **kialakításával** a látogatók „tömegturizmust” igénylő részének e területekre koncentráltása, ezáltal megkímélve az erdők „csendes” és védelmet igénylő övezeteit.

Nagy hangsúlyt kell helyezni **a természet, az erdő, az erdőgazdálkodás megismertetésére, a környezeti nevelés elősegítésére**. Fontos fejlesztési feladat az erdőben lévő természeti és kulturális értékek, látványosságok bemutatása.

5.2.2. A körzetre vonatkozó általános közjóléti javaslatok

A Kecskeméti Erdőtervezési Körzet esetében elmondható, hogy **erdőállományai** közjóléti szempontból **közepes adottságokkal bírnak**. Ezekre az adottságokra alapozva alakultak ki az erdei túrázásnak és az erdőterület közjóléti célú feltárásának hagyományai.

Az alföldi viszonylatban magas erdősültség, az erdővel szemben támasztott igen **széleskörű közjóléti célú társadalmi elvárásoknak eleget tud tenni**, de a közjóléti fejlesztések maguk is hozzájárulhatnak az igények további növekedéséhez.

A meglévő közjóléti létesítményeknél szinte mindenütt szükség van a berendezések egy részének megújítására, pótlására vagy az igényekhez igazodó bővítésére.

A körzet területén a települések közelében várható **kerékpározás iránti igény növekedése** ezért a **túra-kerékpáros hálózat bővítése a későbbiekben szükséges lehet**, bár a jelenlegi szabályozás gyakorlatilag szabad utat biztosít az erdei kerékpározás számára.

Lovastúra nyomvonalak iránt jelenleg is van igény a helyi lovas szervezetek, tanya tulajdonosok részéről a körzet nyugati térségeiben és Lakitelek környékén is. Az állami és helyi önkormányzati tulajdonú erdőkben gyakorlatilag nagyon kevés kivétellel (erdősítés területe, erdőrezervátum magterülete, kiépített parkerdei út, turistaút) szabadon lehet lovagolni.

A magántulajdonú erdők területén az erdészeti feltáró hálózat részein kívül lovagolni tilos, kivéve, ha az erdő tulajdonosa az erdő magántulajdoni jellegét megfelelően nem jelezte.

A körzet területén az erdőfelújítások védelmét (néhány helyen) szolgáló vadkárelhárító kerítések alkalmazása lényegesen nem korlátozza az erdőjáró turisták mozgását.

A fakitermelések során a turisták által használt utakon keletkező közelítési károk tartósan nem jelentenek akadályokat a közjóléti használatban. Erre az erdőgazdaság eddig is gondot fordított. A közmunkaprogramban foglalkoztatottak alkalmazásával a közjóléti célból feltárt területeken a sétatutak karbantartása és a hulladékgyűjtés területén további javulás várható.

Az erdőkezelési, ezen belül **a fahasználati munkálatok elvégzésének időzítése** jelenleg sem könnyű feladat, gondolva a természetvédelmi előírások betartására és az időjárási körülmények kiszámíthatatlanságára is. A meglévő korlátozások ismeretében a leglátogatottabb erdőkben megfelelő ütemezéssel lehetőség szerint le kell csökkenteni a látogatási csúcsidőkben végzett fahasználatokat.

A közjóléti-turisztikai szolgáltatások ellátásában és fejlesztésében **az eddiginél fokozottabb mértékben szükség van az önkormányzatok, civil szervezetek segítségére, részvételére**, hiszen a közjóléti fejlesztésekkel az erdőtulajdonosok a települések lakosságának érdekeit szeretnék képviselni és igényeiket egyre kulturáltabb módon és magasabb színvonalon kielégíteni.

A Kecskeméti ETK erdészeti közjóléti tervezés tapasztalatai alapján **megállapítható néhány gondolat**.

- A meglévő közjóléti létesítmények tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a látogatók (nagyon kevés kivételtől eltekintve) rendeltetésszerűen használják a kihelyezett berendezéseket, megbecsülik azokat. Nem tapasztalható olyan mértékű rongálás, illegális hulladék elhelyezés a közjóléti céllal hasznosított erdőterületeken, mint az ország más területein.
- Az erdőterületek kezelőinek (különösen az állami és az önkormányzati tulajdonú erdőterületek kezelőinek) érdemes vállalniuk a közjóléti fejlesztéssel és fenntartással járó feladatokat, fontos részt vállalva ezzel a lakosság természeti környezetben történő kikapcsolódását szolgáló színvonalas feltételek megteremtésében és a felnövekvő generációk környezettudatos nevelésében.
- Érdemes a civil szervezeteknek és a helyi önkormányzatoknak is részt vállalniuk és együttműködniük az erdőgazdálkodókkal az erdei közjóléti fejlesztésekben és azoknak a fenntartása területén.

5.2.3. Közjóléti létesítmények fejlesztési javaslatai

A meglévő közjóléti létesítmények fejlesztési javaslatait (állagmegóvás, elhasználódott berendezés pótlása, berendezések számának bővítése) a könnyebb áttekinthetőség érdekében azok bemutatásánál ismertettük (4.3.1. fejezet „Meglévő közjóléti létesítmények”) amelyeket az alábbiakban foglalunk össze.

A KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Fafeldolgozó Zrt. kezelésében lévő erdőkben javasolt fejlesztések

1. Nyíri erdei parkerdő: a tanösvényen lévő talajszelvény felújítása, magasles faszerkezetének felületkezelése, elhasználódott erdei garnitúrák és padok felújítása, cseréje, tűzrakó helyek kiépítése, egyes ismertető táblák védőtető szerkezetének cseréje, előregedett térhatároló karámkerítés cseréje, a Szent Hubertus parkban a Nyíri erdészház vésett táblájának cseréje, a 15 éve létesített 1848-49-es emlékhely felújítása, az aradi vértanúk emlékhelyének felújítása, a Hubertus kápolna előtti térburkolat felújítása

2. Vackor Vár Erdészeti Erdei Iskola: az iskola fűtésrendszerének energetikai korszerűsítése környezetkímélő, költségtakarékos technológiával, uniós előírásoknak megfelelő játszóvár építése (időközben megvalósult), időjárás biztos út kiépítése Hetényegyháza belterületétől az erdei iskoláig, a tanösvény 1848 m-es nyomvonalán a járófelület fakéreg őrléménnyel történő javítása

3. Kecskeméti arborétum: az elbontott kilátó helyén új kilátó építése, modern látogatóközpont (kiállító-és bemutatótermekkel) létesítése, kerékpártároló létesítése, padok, asztalok, hulladékgyűjtők telepítése, új játszószerkek telepítése a játszótérre, fogyatékkal élő gyermekek számára játszószerkek telepítése, tornapálya eszközeinek felújítása, bővítése, fajbővítés céljából növényanyag beszerzése, növénynév táblák beszerzése

4. Csalánosi parkerdő: a meglévő tűzrakók, padok, erdei garnitúrák, tájékoztató táblák közül a megrongálódottak felújítása, a homokozó és rönkvár cseréje, padok és asztalok felületkezelése, a város önkormányzatával közös projektként a történelmi témapark megvalósítása

5. Tőserdei tanterem, tenispálya: padok, erdei bútor garnitúrák, játszószerkezetek cseréje, a tenispálya felújítása, új erdei pihenőhely létesítése, kerékpár tároló építése, a lovas turizmus fogadására több állásos pihenőhely és lóutó vályú építése

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata kezelésében lévő erdőkben javasolt fejlesztések

1. Móricz fa emlékhely: az emlékhely területén az akácfa eltávolítása, a terület határán cserjeszegély kialakítása, őshonos fából emlékliget (központjában a Móricz fa makkjaiból nevelt utódok) létesítése, az emléktábla hátoldalán a fatörzsről készített fotón az évgyűrűkhöz köthető történelmi események bemutatása, Hetényegyháza belterületén a Móricz fához vezető út mentén irányító táblák elhelyezése

2. Milliomodik hektár emlékerdő: a megrongálódott tanösvény-és információs táblák, padok, hulladékgyűjtők javítása, cseréje, a fából készült berendezések felületkezelése, a sétaösvények nyomvonalán a járófelület kéregörleménnyel történő javítása

3. Melinda utcai parkerdő: a parkerdő szépen gondozott állapotban van, a parkerdei berendezésekkel kapcsolatban jelenleg felújítási feladatok nincsenek, az erdő állapotának jelenlegi magas színvonalát kell megőrizni, a parkerdő északi részén lévő - az 1973-as vasúti baleset áldozatainak emlékére állított - emlékmű környezetét képező díszítőcserjék (nyári-orgona) visszametszése

4. Csalánosi parkerdő önkormányzati része: sétautak kialakítása, tanösvény létesítése, pihenőhelyek kialakítása, sportolás célját szolgáló létesítmények kialakítása, a KEFAG Zrt.-vel közös projektként a történelmi témapark megvalósítása

Lakitelek Nagyközség Önkormányzata kezelésében lévő erdőben javasolt fejlesztések

1. Tőserdei parkerdő: padok, erdei bútor garnitúrák felületkezelése, az erdei sétautak járófelületének fakéreg örleménnyel történő felújítása, illetve a 71B erdőrészletben a közjóléti berendezések cseréje, a 71 A és C részletekben további közjóléti berendezések elhelyezése

Kerekegyháza Város Önkormányzata kezelésében lévő erdőben javasolt fejlesztések

1. Kerekegyházi Farkas erdő: a sikeres felújítást követően a vadvédelmi kerítés elbontása, a főbejárat megtartásával és nyitott kapuzat kialakításával a parkerdő szabad látogathatóságának biztosítása, karámkerítéses szegély kialakítása, a sétaút hálózat kialakításának folytatása, a tanösvény kialakításának folytatása, további parkerdei berendezések (padok, erdei garnitúrák) elhelyezése

Kunbaracs Község Önkormányzata kezelésében lévő erdőben javasolt fejlesztések

1. Kunbaracsi parkerdő: a parkerdő bejáratánál felállított fából készült szobrok faanyag konzerváló anyaggal történő kezelése, a meglévő padok és erdei bútor garnitúrák felújítása, lefestése, az erdő szélén ismertető táblák elhelyezése

Magántulajdonban lévő erdőben javasolt fejlesztések

1. Ménteleki parkerdő: a parkerdő megújítása, új, parkerdőt jelző tábla elhelyezése, sétautak megújítása, a Galagonya tanösvény megújítása, új pihenő berendezések, padok elhelyezése

Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság kezelésében lévő létesítmények fejlesztési javaslatai

1. Kontyvirág Erdei Iskola: az udvaron elhelyezett, fából készült berendezések szükség szerinti felújítása

2. Naprózsa Erdei Iskola: tornapálya berendezéseinek felújítása, cseréje, az erdei szabadtéri foglalkoztató felújítása, az erdei iskola udvarán a régi garnitúrák cseréje

Új közjóléti fejlesztésre javasolt erdőterületek.

1. Tiszakécske önkormányzati erdőterületek: erdei pihenőhelyek kialakítása, tanösvény erdőt érintő szakaszán ismertető táblák elhelyezése, fából készült játszószerkek elhelyezése, madármegfigyelésre is alkalmas kilátó építése, sétaösvény kialakítása

5.2.4. Közjóléti feltáró-hálózat fejlesztési javaslatai

A tervezési terület közlekedés szempontjából közepesen feltártnak tekinthető. Közjóléti szempontból a legfeltártabb terület Kecskemét nyugati része. Az erdők látogatását a 2009. évi XXXVII. tv. 91. § - 96. § szabályozza.

Az erdőterületek látogathatósága iránt a lakosság igénye egyre növekszik, ezért a szabályozásnak a gyakorlati jelentősége is megnőtt.

Aki az erdőben nem erdőgazdálkodással összefüggő tevékenység céljából tartózkodik az Evt. megfogalmazása szerint az **erdő látogatójának**¹⁰ minősül.

Másként rendelkező jogszabály (pl. természetvédelmi, honvédelmi stb.), vagy időlegesen elrendelt korlátozás hiányában, **az erdőben - annak rendeltetésétől függetlenül - üdülés, sportolás és kirándulás céljából gyalogosan, kerékpárral, lóval saját felelősségére bárki ott tartózkodhat, amit az erdőgazdálkodó túrni köteles. Nem állami, illetve nem helyi önkormányzati tulajdonú erdőben az erdészeti feltáró hálózat részein kívül lovagolni, kerékpárral közlekedni tilos, kivéve, ha az erdő tulajdonosa az erdő tulajdoni jellegét nem jelezte.**

Az erdőben, **abban az esetben lehet a megjelölt turistaúton kerékpározni és lovagolni, ha az együttes használat lehetősége jelzéssel megjelölésre került.** Az együttes használatot az erdészeti hatóság engedélyezi.

Kiépített parkerdei utat lovaglás céljára kizárólag az erre a célra kijelölt és bejelentett szakaszon lehet igénybe venni.

¹⁰ Az erdő látogatásának szabályairól az Evt. 91-96. §-ai rendelkeznek.

Erdőben quaddal, terep-motorkerékpárral, segédmotoros kerékpárral, valamint motorkerékpárral közlekedni tilos.

Az erdő látogatója az erdőben és az erdészeti létesítményekben nem okozhat kárt és csak indokolt esetben zavarhatja mások pihenését vagy az erdőgazdálkodási tevékenységet. **Az erdőgazdálkodó az erdő látogatójától díjat nem kérhet,** azonban jogosult felmerült kárának megtérítésére. Az erdőgazdálkodó köteles az erdőgazdálkodási tevékenysége során megrongálódott közjóléti létesítményt rendeltetésszerű használatra alkalmassá tenni, eredeti állapotába visszaállítani.

Az erdő látogatásakor az *erdősítés* területe (míg a faállomány átlagosan a két méteres magasságot el nem éri) és az *erdőrezervátum* magterülete - gyalogosan, kerékpárral és lóval - csak a kijelölt úton vehető igénybe.

Az erdőben 24 órát meghaladó tartózkodás, sátrazás illetve sportrendezvények szervezése, turistaút és ideiglenes elárusítóhely kialakítása csak az erdőgazdálkodó hozzájárulásával történhet.

Az erdőgazdálkodó **figyelmeztető táblák kihelyezésével**, valamint a helyben szokásos módon **korlátozhatja az erdő látogatását**, amennyiben az a látogató testi épségét vagy az erdőgazdálkodási munkálatokat veszélyeztetné. Az erdő látogatását vadászat időtartamára a vadászatra jogosult – az erdőgazdálkodó hozzájárulásával - is korlátozhatja.

Az erdő látogatója csak a kialakított tűzrakó helyen gyújthat tüzet a tűzvédelmi rendelkezések betartásával. **Fokozott tűzveszély¹¹ időszakában, a kialakított tűzrakó helyen valamint az erdőn kívül, annak 200 méteres körzetében is tilos tüzet gyújtani.** A tűzgyújtási tilalom idején az erdészeti hatóság korlátozhatja vagy megtilthatja az erdőben való tartózkodást is.

Az erdők közjóléti célú feltáró hálózatának bővítésére irányuló lakossági igények, valamint az erdőgazdálkodói, vadgazdálkodói és természetvédelmi érdekek között egyensúlyt kell tartani. Ezen túl az erdei közlekedés különböző módozatait művelő turisták közti ellentmondások feloldására is törekedni kell.

Az erdei közlekedés egyre több ágazatával kell számolnunk, amelyeket össze kell hangolni a hagyományosnak tekinthető gyalogos turizmus számára kialakult feltételekkel.

5.2.4.1. Turistautak

A Kecskeméti Erdőtervezési Körzet területét nem hálózzák be sűrűn a turistautak, amelyek a gyalogos turisták számára feltárnák a környék természeti és kultúrtörténeti látnivalóit.

Az erdei turizmus népszerűségének növekedése ellenére a környékben a jelzett turistautak forgalma és az utak menti berendezések kihasználtsága nem nagy.

A turistautakat többnyire erdei iskolás csoportok, vagy egy-egy szervezett túrán résztvevő csoportok tagjai használják. Igény esetén a turistautak mentén, ahol indokoltnak látszik, ott a túrázás kényelmét szolgáló berendezések (*pad, erdei bútor garnitúra, tájékozódást segítő tájékoztató tábla, tűzrakóhely*) elhelyezésével a közjóléti szolgáltatás színvonala tovább növelhető.

A felsorolt négy berendezés típust (engedélyezési eljárás nélkül) az erdőgazdálkodó az erdészeti hatósághoz az arra rendszeresített formanyomtatvány benyújtását követően (a bejelentést követő 31. nap után) elhelyezheti.

¹¹ A fokozott tűzveszély időszakában elrendelt tűzgyújtási tilalmat és annak feloldását az erdészeti hatóság honlapján, két országos napilapban, a közszolgálati televízióban és rádióban közli.

A helyi jelentőségű és általában a közvetlen lakókörnyezetből látogatott közjóléti létesítmények és azok erdős környezete nem feltétlen teszi szükségessé a jelzett turistaút hálózat bővítését. Erre a célra megfelelőek a gondozott, jól karbantartott sétautak.

A közjóléti fejlesztési terv készítése során új turistaút kialakításának igénye nem merült fel. A Kiskunsági Erdészeti és Faipari ZRt. és a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság képviselőivel történt egyeztetések alapján megállapítható, hogy sem erdő-és vadgazdálkodási sem természetvédelmi szempontból nem kívánatos a turistákat az eddig kevésbé feltárt területekre bevezetni. Az erdőterület eddig turisztikailag fel nem tárt részének viszonylagos nyugalma célszerű lenne megőrizni. Mindemellett indokoltan felmerülő igények esetén az érintett gazdálkodók és hatóságok készek megvizsgálni a lehetőségeket és egyeztetni a megoldás módjáról.

Az erdőgazdálkodás során előfordulhat olyan eset, amikor egy turistaúttal érintett erdőrészletet végvágást követően be kell keríteni az erdő sikeres felújulása érdekében. Ilyen esetben az erdőgazdálkodó köteles a vadkárelhárító kerítés és a turistaút találkozásánál átjáró építésével a gyalogos átjutási lehetőséget biztosítani. Amennyiben olyan erdőrészlet kerül levágásra, amelyen jogszerűen kialakított turistaút halad át, az erdőgazdálkodónak továbbra is kötelessége biztosítani a turistaút gyalogos használhatóságát, vagy az adott terület megkímélése érdekében az érintett útszakasz áthelyezését.

A körzet turistaújtjai esetében tapasztalható az Erdőtörvény 91.§ (1b) szerinti együttes használat. Ilyen például a Pusztaszert Ladánybenével összekötő P- jelzésű turistaút, amelynek egyes szakaszain lovagolnak is és kerékpárral is közlekednek rajta. (A Leskowsky emléktúra, amely ezen a nyomvonalon halad, kerékpárral is teljesíthető)

Ennek a turistaútnak a jelenlegi látogatottsági intenzitása megengedhetővé teszi az együttes használatot. Az együttes használat feltétele, hogy az erdészeti hatóság azt engedélyezze és a nyomvonal együttes használattal érintett szakaszain megfelelő jelzések hívják fel a figyelmet a közös használatra.

Ilyen esetben viszont a turistaút nagyobb ürszelvényének a biztosítása elengedhetetlen feltétel, hiszen az egy nyomvonalon különböző járművel közlekedők biztonsága a legfontosabb szempont.

Meg kell jegyezni, hogy a földművelésügyi miniszternek (a turizmusért, a természetvédelemért, a sportpolitikáért felelős miniszterek egyetértésével majd kiadott), még meg nem jelent rendelete lesz hivatott szabályozni a turistautak kijelölésének és nyilvántartásának mikéntjét. Ennek a rendeletnek kell majd a már meglévő (különböző szervezetek által kijelölt) turistautak jogi státuszát is rendezni.

5.2.4.2. Tematikus nyomvonalak

Az ország erdeiben egyre nagyobb igény mutatkozik az erdőterület adta kellemes környezetben különböző tematikus útvonalak vezetésére.

A tematikus utak olyan turisztikai termékek, amelyek különböző közlekedési formák igénybevételével megközelíthető természeti, régészeti, kultúrtörténeti stb. látnivalókat fűznek fel egy kiválasztott téma köré.

Ilyen tematikus útvonalnak tekinthetők a **tanösvények, spirituális útvonalak** (Mária útja, Szent Jakab útja, Gyöngyök útja, Magyarok útja stb.), a nordic walking sétautak stb.

A körzet területén új tanösvény létesítése iránt egyelőre nem jelentkezett igény.

A tematikus útvonalak egy speciális típusa - amely nálunk most van terjedőben (bár régi hagyományokra építkezik) - a zárandók turizmus céljára kialakított útvonalak.

Egyelőre ilyen igény a Mária Út tervezett nyomvonalaként fogalmazódott meg a körzet területén.

A Mária Út Egyesület a kápolnák útja nyomvonalán Mária utat (**M 80/17** jelű) is ki szeretne jelölni 26,7 km hosszal (bejárása még nem történt meg). Ugyancsak az arborétum Mária kápolnájától tovább indulva Kecskemét belvárosának érintésével Fülöpjakab felé szeretnék kijelölni az **M 80/18** jelű útvonal szakaszt 24,9 km hosszban (bejárása még nem történt meg). További zárandókút nyomvonalak kialakításának igénye a későbbiekben sem zárható ki. Ilyen esetben, ha lehetséges elsősorban a meglévő turistaút hálózat elemeit célszerű bevonni. Ennek azt az előnyét is célszerű kihasználni, hogy a turistautak mentén meglévő közjóléti létesítmények kihasználtsága is növelhető, illetve új közjóléti berendezések elhelyezésének az indokoltsága is nő.

Ilyen tematikus útként fogható fel a Kápolnák útja **Z-** jelzésű turistaút (Petőfi túraútnak is nevezik), amely Kecskemétről indul és első állomása az arborétum Mária kápolnája. Érinti a Nyíri erdőben a Hubertus kápolnát, Lajosmizsén a katolikus templomot és a mizsei pusztatemplomot, végállomása pedig az ócsai román kori bazilika.

5.2.4.3. Kerékpáros nyomvonalak

Magyarország kedvező adottságokkal rendelkezik a kerékpáros turizmus fejlesztéséhez, azonban a kerékpáros turizmusban rejlő lehetőségek kiaknázása ez idáig mérsékelten valósult meg, pedig a kerékpározás integráns része lehet a turisztikai élményeknek.

A kerékpározás korosztálytól függetlenül művelhető, bár a kerékpározás legaktívabb résztvevői a fiatal és középkorú korosztályokból kerülnek ki. Az aktív turizmusnak ez a formája a fiatalok körében a legnépszerűbb. A kerékpáros turizmus tekintetében a jövőben folyamatos növekedés várható. Ezt szorgalmazza a Bejárható Magyarország Kormányprogram is.

Európában terjednek az olyan komplex kerékpár-turisztikai rendszerek, pl. tematikus utak, ahol az infrastruktúra elemek (utak, pihenőhelyek, kerékpáros szolgáltatások) rendelkezésre állnak és az utak összekötnek településeket, áthaladnak erdő-és mezőgazdasági területeken.

Magyarországon is ugrásszerűen nő a kerékpárosok és azon belül is az erdőt látogató kerékpárosok száma.

Ennek a felismerése vezetett oda, hogy a Kormány úgy döntött, hogy elkészítteti a természetjáró és kerékpáros turizmus fejlesztési koncepcióját.

A koncepció alapelveire épülve feltehetően megteremtődik a lehetősége a gerinchálózathoz kapcsolódó kerékpározásra alkalmas erdei nyomvonalak kijelölésének.

Ugyanakkor a kerékpáros közlekedés az erdőterületen az erdei ökoszisztéma és az erdőt látogató gyalogos turisták szempontjából egyes esetekben plusz terhelésként is tekinthető, ezért az erdőben való kerékpáros közlekedés szabályrendszerét is meg kell alkotni, amelyben az általános erdei viselkedési szabályokon túl (szemetelés, védett növények leszedése, tűzrakás, rongálás tiltása) egyéb a kerékpározással összefüggő szabályok betartására is fel kell hívni a figyelmet pl.:

- betartandó sebességhatár
- közös nyomvonalon közlekedés esetén a gyalogosok számára elsőbbség megadása
- szükséges helyzetekben csengetéssel jelezni a közeledést a gyalogosok számára
- a talaj felszínén erőteljes fékezésekkel okozott talajkárosodás elkerülése
- a kijelölt utakról letérni természetvédelmi területen nem lehet stb.

Az erdei úthasználattal kapcsolatban felmerülő kérdés, hogy kerékpáros közlekedést lehet-e más (gyalogos, lovas) közlekedési formával közös nyomvonalon működtetni?

Lehetőség szerint a különböző erdei közlekedési formák számára külön-külön célszerű nyomvonalat biztosítani. Amennyiben a várható forgalom nagysága az önálló nyomvonal kialakítását nem teszi szükségessé akkor (különösen rövidebb szakaszokon) megengedhető, hogy túrakerékpárosok és gyalogosok azonos nyomvonalon (pl. turistaúton) közlekedjenek, de ennek lehetőségét mindig meg kell vizsgálni. A turistaút nyomvonalának együttes használatát az erdészeti hatóság engedélyezheti. Az együttes (gyalogos, lovas, kerékpáros) használatot az úton megfelelőképpen jelezni kell.

Külön kerékpározásra ajánlott erdei nyomvonalak kijelölésére nem került sor, mivel az erdei kerékpározásra tág teret nyitott az erdőtörvény módosítása.

5.2.4.4. Lovastúra nyomvonalak

A több évezredes magyar lovas kultúra nemzeti örökségünk szerves része, hungarikumnak tekinthető, amelynek megőrzése kötelességünk. A nemzet tudatában, a válságos időkben is megőrződött a ló iránti tisztelet, amit a ló az ember szolgálatával váltott ki történelmünk során.

Jelenleg újjászületni látszik a magyar lovas kultúra, amelyet támogat a Darányi Ignác terv ötödik alprogramja, amely a nemzeti programok kidolgozását sürgeti.

A Kincsem – Nemzeti Lovas Program feléleszteni kívánja a hanyatlóban lévő lovas ágazatot, amelynek egyik ága a tereplovaglás.

A program swot analízisében a tereplovaglás erősségei között említi az „*egyedülálló szabad tereplovaglási lehetőségek és kiváló természeti adottságok*”-at, a fenyegetettségek között tartja számon „*a szabad tereplovaglás nem megfelelő jogi háttérét (Erdőtörvény)*” az erdei lovaglás szabályozatlanságát. Az Erdőtörvény módosítása e tekintetben 2013. június 11-én megtörtént (91. § - 96. §) és ezzel tág teret nyitott az erdei lovaglás igényeinek kielégítésére.

A lovas túraútvonalak jelenlegi 4000 km-es hosszát 10 000 km-re tervezi a program növelni.

A Kecskeméti Erdőtervezési Körzet területén a terület kezelőjével is egyeztetett nyomvonalként nyilvántartott lovaglóút nincsen. Lovaglásra utaló nyomokkal azonban helyenként és időnként lehet találkozni.

Feltételezhető, hogy gyakran használják az erdei utakat, illetve jelzett turistaút nyomvonalán is vannak lovaglásra utaló nyomok.

A Kecskeméti Erdőtervezési Körzet területén működő lovas vállalkozások némelyike tereplovaglást is hirdet honlapján, de az útvonalat nem jelölik meg.

Állami és helyi önkormányzati tulajdonú erdők területén a lovasok a gyalogosokhoz hasonlóan közlekedhetnek, ott azonban ahol az állami és magántulajdonú erdőterületek mozaikosan helyezkednek el, ott a magántulajdonosokkal történő egyeztetés elkerülhetetlen. Bár az erdészeti feltáró hálózat részein a lovaglást a magántulajdonú erdőterületeken is megengedi az Erdőtörvény.

Továbbá a gyalogos és kerékpáros forgalomra kijelölt útvonalakat is célszerű kerülni, ahol arra lehetőség adódik. Ahol arra mégis igény mutatkozik, ott az együttes használatot az erdészeti hatóság engedélyezheti, ha az együttes használat az erdőlátogatók életét és testi épségét nem veszélyezteti. Ilyen esetben a helyszínen az együttes használatra utaló jelzéseket jól látható módon alkalmazni kell.

A meglévő közjóléti létesítmények lovas túraútvonalakkal történő érintésével kapcsolatban egyedi mérlegelés szükséges. Egyes létesítmények érintését ösztönözni, másokét pedig kerülni kell.

A lovas útvonalak használata során több érdekcsoport (lovak, földtulajdonosok, lovas túraútvonalak menti szolgáltatók, vadgazdálkodók) érdekét kell összehangoltan figyelembe venniük az érintett hatóságoknak.

Az erdészeti hatóság fontos szerepet tölt be abban, hogy a törvényes szabályozás keretein belül optimális használatot engedélyezzen.

5.2.5. Az erdőgazdálkodás közjóléti szempontú változtatásainak javaslata

Az összes erdőnek, függetlenül a rendeltetésbe sorolásától van tágabb értelemben vett közjólétet szolgáló funkciója, mivel pusztta léteével jelentős pozitív hatást gyakorol az egészséges környezet fenntartására és a társadalom egészségi állapotára (erózióvédelem, vízbázisok védelme, széndioxid megkötés, élőhely biztosítása természeti életközösségek számára, turizmus, munkahelyteremtés stb.).

Az erdő közjóléti szerepe tágabb értelemben tehát a társadalom jólétének, fenntarthatóságának biztosításában is megnyilvánul.

A kifejezetten közjóléti céllal fenntartott és e cél megvalósítása érdekében kezelt erdők rendeltetései között többnyire megjelenik a közjóléti rendeltetés, bár egyes esetekben azt megelőzheti más rendeltetés pl. a természetvédelmi rendeltetés, amely a jelenlegi jogi szabályozás szerint elsőbbséget élvez.

A közjóléti erdők kezelésével kapcsolatban megfogalmazott törvényi előírás elvárást támaszt az erdő kezelőjével szemben.

Az Evt. 2. §-ban megfogalmazottak szerint: „...az erdei haszonvételek gyakorlása során törekedni kell az olyan módszerek alkalmazására, amelyek biztosítják, hogy az erdő megőrizze biológiai sokféleségét, természetességét,....életképességét, továbbá megfeleljen a társadalmi igényekkel összhangban lévő védelmi, közjóléti és gazdasági követelményeknek, betöltse természet-és környezetvédelmi, közjóléti (egészségügyi-szociális, turisztikai, valamint oktatási és kutatási) célokat szolgáló szerepét....”

Annak érdekében, hogy a közjóléti rendeltetésű erdők megfeleljenek a törvény alapelveiben is megfogalmazott elvárásoknak és a társadalom egyre fokozódó igényeinek, gondoskodni kell ezen erdők hosszú távú fenntartásáról és a közérdeknek megfelelő „speciális szolgáltatás” feltételeinek biztosításáról.

A körzetben a közjóléti elsődleges rendeltetésű erdők jobbra őshonos fafajokból állnak, bár ezeknek az erdőknek a területén is megtalálhatók a telepítés útján, vagy agresszív terjedés következményeként elterjedt fajok, mint pl. a fenyő és az akác. Közjóléti erdőkben lehetőség szerint területi arányukat csökkenteni kell és ahol a feltételei adottak, ott őshonos fafajok vagy különleges értékkel rendelkező egzóta fajok szálsankénti vagy csoportos alkalmazásával természetvédelmi vagy esztétikai szempontból is értékesebb állományok kialakítására kell törekedni.

Míg a tágabban értelmezett közjóléti erdőgazdálkodás figyelembe veszi a természeti értékek megőrzését, az erdőnek a környezet védelmében betöltött szerepét, addig a közjóléti rendeltetéssel rendelkező erdők általában sokkal intenzívebb turisztikai terhelésnek vannak kitéve, ezért az erdőt látogató közönség igényeit szolgálnia kell az erdőgazdálkodónak azáltal is, hogy lehetővé tegye az erdő biztonságos látogathatóságát és biztosítsa a kulturált kikapcsolódás feltételeit.

A közjóléti tevékenységgel érintett erdők kezelése során követendő szempontok:

- az erdőfelújítás és az erdőnevelés során változatos korú, fafaj összetételű és szerkezetű, hosszú távon állékony faállományt kell kialakítani, így ennek érdekében az erdők esztétikai értékét növelő, vagy oktatási célokat szolgáló, idegenhonos, nem intenzíven terjedő fafajú faegyedek szálsankénti vagy csoportos elegyítése, vagy visszahagyása is megengedett;
- közjóléti nyomvonalak mentén folytatott erdőgazdálkodás során a jelzett turistautak, a lovaglás és kerékpározás célját szolgáló utak jelzéseit hordozó fákat kímélni kell;
- a közjóléti berendezések és közlekedési nyomvonalak famagasságnyi környezetében fel kell számolni a balesetveszélyt okozó fákat (veszélyt jelentő fák kitermelésével, vagy a veszélyes koronarészek eltávolításával);
- a balesetveszélyt nem okozó odvas fákat (még élő és elhalt fák) az erdőkezelési munkák végzése során az erdei ökoszisztéma fajgazdagságának segítése érdekében kímélni kell, közjóléti létesítmények környezetében azonban a balesetveszély elkerülése érdekében álló holtfát nem szabad visszahagyni;
- közjóléti és természetvédelmi szempontból is javasolt az erdőkezelési munkák során az elegyfajok között az erdei gyümölcsök (madárcseresznye, dió, vadkörte stb.) kímélete és a cserjeszegélyek megóvása;
- biztosítani kell az erdő látogatói számára a közjóléti berendezések akadálytalan használatát és a közjóléti létesítmények környezetében a gondozott, esztétikus környezetet;
- a jelölt turistautak, a lovaglás és kerékpározás célját szolgáló utak nyomvonalán történő közlekedés akadályoztatása esetén gondoskodni kell figyelmeztető táblák kihelyezéséről és megfelelő elkerülő útvonalak kijelöléséről;
- a jelzett turistautak, a lovaglás és kerékpározás célját szolgáló utak nyomvonalának közelítésre, készletezésre történő használatát kerülni kell;
- az erdőgazdálkodónak törekednie kell arra, hogy az erdőgazdálkodási tevékenység minél kevésbé és minél rövidebb ideig zavarja az erdő látogatóit (látogatási csúcsidőszakokon kívüli munkavégzés, a korlátozás időtartamának minimalizálása, a munkavégzés és a kitermelt faanyag kiszállítása során keletkező esetleges károk gyors felszámolása);
- a közjóléti létesítményekkel és nyomvonalakkal feltárt területen végzett fahasználati, erdőkezelési munkák céljáról, fontosságáról, várható időtartamáról ott helyben célszerű az erdőlátogatókat tájékoztatni, ami az erdőgazdálkodó által jogszerűen végrehajtott tevékenységeknek a társadalmi elfogadtatását jelentős mértékben segítheti.

